

Til lovforslag nr. L 150. Betænkning afgivet af Socialudvalget den 24. maj 1989

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om social bistand

(Indførelse af ungdomsydelse)

Udvalget har behandlet lovforslaget i nogle møder og har herunder stillet spørgsmål til socialministeren, som denne har besvaret dels skriftligt, dels i samråd. Nogle af udvalgets spørgsmål er optrykt som bilag til betænkningen tillige med socialministerens svar herpå. Videre er der optrykt en rapport fra Udvalget vedrørende ungdomsydelsesordningens beskæftigelses- og uddannelsesmuligheder samt koordinering af indsatsen over for ungdomsarbejdsløsheden.

Udvalget har modtaget skriftlige henvendelser fra:

Byrådet i Nakskov Kommune,
 Dansk Socialrådgiverforening,
 Dansk Ungdoms Fællesråd,
 Kommunernes Landsforening,
 Sammenslutningen af Sociale Udvalg,
 Zeuthen, Lise, socialrådgiver, Ballerup, og
 Århus Magistrats 3. afdeling, Rådmanden.

Der er af socialministeren stillet ændringsforslag, hvorom henvises til de ledsagende bemærkninger.

Herefter indstiller et *mindretal* (Det Konservative Folkepartis, Venstres, Det Radikale Venstres, Centrum-Demokraternes og Kristeligt Folkepartis medlemmer af udvalget) lovforslaget til *vedtagelse* med de af ministeren stillede ændringsforslag.

Et *andet mindretal* (Socialdemokratiets medlemmer af udvalget) kan ikke støtte de under nr. 2 og 4 stillede ændringsforslag og indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling.

Mindretallet har den opfattelse, at ændringsforslag nr. 2 ikke vil skabe flere arbejdspladser, men skubbe andre unge uden tilskud væk fra sæsonarbejde. Det er ikke acceptabelt, at de unge kontanthjælpsmodtagere kan sendes ud som løs arbejdskraft efter forgodtbefindende uden bindinger på varigheden, ligesom der vil være tale om en unødigt erhvervsstøtte til sæsonarbejdspladserne.

Mindretallet mener, at ændringsforslag nr. 4 i realiteten vil betyde, at beskæftigelsesmidler konverteres til ungdomsydelsen, og dermed indeholder en samlet forringelse af tilbudene til unge.

Socialdemokratiet indstiller det samlede lovforslag til forkastelse. Mindretallet er enig i målsætningen om at ændre passiv bistandshjælp til aktiv beskæftigelse, men er under udvalgsarbejdet blevet alvorligt i tvivl om, hvorvidt dette har været socialministerens intention.

Det er i udvalget blevet oplyst, at mere end 54 pct. af de unge kontanthjælpsmodtagere er ude af systemet i løbet af de første 3 måneder, fordi det lykkes for dem selv af skaffe uddannelsesplads, praktikplads eller arbejde. Socialdemokratiet har derfor den opfattelse, at det er en dårlig løsning at sætte de sparsomme resourcer ind på beskæftigelsestilbud til alle unge allerede inden for de første 14 dage i stedet for at koncentrere indsatsen om de grupper, der for alvor har brug for det. Et synspunkt, som de berørte organisationer og parter DUF, KL, LO og Københavns og Frederiksberg Kommuner klart har givet udtryk for dels i udtalelser til ud-

valget og dels i rapporten fra ministerens »gen-nemførelsesudvalg«.

Når unge under 20 år befinder sig på kon-tanthjælp, skyldes det for størstepartens ved-kommende, at de mangler praktikplads eller uddannelsesplads eller på en eller anden måde er faldet fra i uddannelsessystemet. Socialde-mokratiet mener derfor ikke, at socialministe-ren kan løse problemet med de unge kontant-hjælpsmodtagere uden samtidig at sikre ud-dannelsespladser, praktikpladser og egentlige jobtilbud i sammenhæng med Undervisnings- og Forskningsministeriet og Arbejdsministeri-et. Nærværende lovforslag sikrer ikke denne sammenhæng og perspektiv i tilbudene. Social-demokratiet tror ikke, det bliver muligt at sikre kvaliteten i beskæftigelsestilbudene, så længe der er tale om 17-18 timer ugentligt i 5 måneder, for den reelle erhvervs erfaring og arbejdsmar-kedstilknytning vil være minimal. Socialdemo-kratiet vil ikke medvirke til at bevilge omkring 100 mio. kr. til et projekt, der skubber de 20-29-årige ud af projekterne, som ikke sikrer unge uddannelses-/praktikplads eller egentligt fuldtidsarbejde, og som ikke lægger op til en sammenhængende indsats mellem Undervis-nings- og Forskningsministeriet, Arbejdsmini-steriet og Socialministeriet, men i stedet fast-holder egentlige uddannelsespolitiske og ar-bejdsmarkedspolitiske problemer i Socialmini-steriet.

Socialdemokratiet foreslår derfor, at de ca. 100 mio. kr. overføres til udmøntningen af be-slutningsforslag nr. B 86 om en handlingsplan for en ungdomskontrakt med sikring af job og uddannelser til unge, der sikrer sammenhæng mellem ministerierne, som også giver de 20-29-årige konkrete rettigheder, og som alle-rede fra 1. juli 1990 for unge under 20 år og fra 1. juli 1992 for unge under 30 år sikrer disse egentligt arbejde, uddannelse eller praktik-plads.

Et *tredje mindretal* (Socialistisk Folkepartis medlemmer af udvalget) indstiller ligeledes lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling og bemærker:

Det er Socialistisk Folkepartis indtryk, at ungdomsydelsesordningen er blevet så stor en prestigesag for socialministeren, at relevante indvendinger, problematiseringer og argumen-

ter preller af som vand på et stykke fjerkræ, og det er ikke så godt.

Ministerens lovforslag rører ikke ved et af de helt centrale problemer inden for bistan-dsområdet, nemlig at mange modtager kon-tanthjælp i meget lang tid uden mange muligheder for at ændre på deres situation. De pågældende er of-te meget i klemme i forhold til andre grupper i befolkningen. En undersøgelse fra Socialforskningsinstituttet viser f.eks., at 74 pct. af løn-modtagerne har en erhvervsuddannelse; mens det kun er tilfældet for 50 pct. af de arbejdsløse på dagpenge og endelig kun 15 pct. af kontant-hjælpsmodtagerne. Yderligere viser undersø-gelsen, at der blandt de arbejdsløse og bi-standsmottagerne er dobbelt så mange kvinder som mænd. Der er langt flere enlige og der er særlig mange enlige med børn blandt bistan-dsmottagerne. Alt i alt kan man sige, at der er brug for en meget dynamisk og fleksibel ind-sats, hvis vi ønsker at undgå, at en relativt stor gruppe mennesker stort set konstant befinder sig på kontanthjælp, hvis det da ikke lykkes at hælde dem over på en tvungen førtidspension. Som nævnt forsøger socialministeren ikke at ta-ge fat på den situation, men foreslår i stedet en ungdomsydelsesordning for de 18-19-årige, hvis konsekvenser risikerer at blive værre end ingenting.

For det første skærer socialministeren alle unge, der søger kontanthjælp, over én kam uanset årsagen til, at de henvender sig. Det be-tyder, at kommunerne også skal ryste op med beskæftigelsestilbud, selv om den unge f.eks. to måneder efter skal starte på et arbejde eller en uddannelse.

For det andet forekommer det mindretallet absurd, at unge, der søger kontanthjælp, fordi de ikke kan få en efg-praktikplads, pludselig via bistan-dskontoret kan få et beskæftigelsestilbud. Det forekommer mindretallet noget mere enkelt, hvis man i stedet sikrede det nødventi-ge antal praktikpladser, så de pågældende overhovedet ikke behøvede at henvende sig på et bistan-dskontor.

For det tredje er det usikkert, om kommuner-ne er i stand til at skaffe så mange tusinde be-skæftigelsestilbud med en sådan kvalitet, at det arbejde, der skal udføres, bliver særlig nyttigt. For mindretallet at se er det værre end ingent-ing, hvis unge bliver sat til lade-som-om-arbej-de. Det er f.eks. tilfældet, når man bliver sat til

at grave fundamentet til et hus med skovl – alle andre steder bruger man normalt en rendegraver til den slags.

For det fjerde er det problematisk, at arbejdstiden kun udgør omkring 17 timer om ugen. Det betyder, at det er vanskeligt at etablere et arbejdsfællesskab omkring et projekt.

For det femte indebærer lovforslaget en risiko for, at unge med en vis del i vandkorpen dropper ud af ordningen – med det resultat, at de ikke kan få kontanthjælp og socialrådgivere mister kontakten med de pågældende, og det kan ingen have interesse i.

For det sjette indeholder ungdomsydelsesordningen ikke noget fremtidsperspektiv for den enkelte. Der er ingen egentlig uddannelse eller kvalificering. Det betyder, at en del unge vil opleve, at de efter 5 måneder på ungdomsydelse blot overgår til almindelig kontanthjælp. Hvis de pågældendes beskæftigelsestilbud oven i købet har været lade-som-om-arbejde, har de 5 måneder været en ren nichetilværelse.

For det syvende medfører lovforslaget en risiko for, at den i forvejen utilstrækkelige indsats for de »ældre« kontanthjælpsmodtagere yderligere vil blive svækket.

I forbindelse med lovforslaget har socialministeren nedsat Udvalget vedrørende ungdomsydelsesordningens beskæftigelses- og uddannelsesmuligheder samt koordinering af indsatsen over for ungdomsarbejdsløsheden. SF har bemærket, at et flertal i det pågældende udvalg deler SF's kritiske holdning til lovforslaget med stort set de samme indvendinger. I udvalget drejer det sig om repræsentanterne for LO, Dansk Ungdoms Fællesråd, Kommunernes Landsforening, Sammenslutningen af Sociale Udvalg samt Københavns og Frederiksberg Kommuner. Det kan samtidig konstateres, at Dansk Arbejdsgiverforenings repræsentanter i udvalget på forhånd har opgivet at finde ud af, hvad der foregår på det sociale område, mens de statslige repræsentanter har koncentreret sig om at fungere som socialministerens ekko uden at lade sig distrahere af friske pust fra virkeligheden.

Samlet er det SF's opfattelse, at lovforslaget i bedste fald ikke vil være nyttigt, i værste fald vil gøre mere skade end gavn.

I stedet for lovforslaget er der brug dels for en job- og uddannelsesordning for kontant-

hjelpsmodtagere, dels for en samlet indsats over for ungdomsarbejdsløsheden, der bl.a. indebærer sikring af uddannelsestilbud og efg-praktikpladser samt en udvidelse af kommunalfuldmagten, så der lokalt kan etableres egentlig produktion i kommunalt regi.

SF har bemærket et enkelt lyspunkt, nemlig at det vil være muligt for unge at bruge arbejde i f.eks. Next Stop, lokalradioer, foreninger og selvorganiserede aktiviteter som de i ungdomsydelsesordningen angivne beskæftigelser. Dog kun, hvis den lokale kommune godkender det. Mindretallet vil naturligvis opfordre alle unge kontanthjælpsmodtagere til at forsøge sig med denne mulighed. Der henvises i den forbindelse til det i betænkningen optrykte svar fra socialministeren.

Med disse bemærkninger indstiller Socialistisk Folkeparti lovforslaget til forkastelse.

Et *fjerde mindretal* (Fremskridtspartiets medlem af udvalget) vil ved 2. behandling rede-gøre for sin stilling til lovforslaget og de stillede ændringsforslag.

Ændringsforslag

Af *socialministeren*, tiltrådt af et *mindretal* (KF, V, RV, CD og KRF):

Til § 1

1) I det under *nr. 2 foreslåede § 49 a, stk. 1*, indsættes efter 2. pkt. som nyt punktum:

»Beskæftigelsen skal påbegyndes inden for de første 2 uger efter ansøgningen om hjælp.«

2) I det under *nr. 2 foreslåede § 49 a, stk. 2*, indsættes efter 2. pkt. som nyt punktum:

»Ved ansættelse i privat virksomhed med løntilskud kræves heller ikke, at ansættelsen er af varig karakter.«

3) I den under *nr. 2 foreslåede § 49 b* indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

»Stk. 2. I tiden indtil første lønudbetaling udbetaler det sociale udvalg en ungdomsydelse, der beregnes efter reglerne i § 37.«

4) I det under *nr. 2 foreslåede afsnit III A* indsættes efter § 49 e som ny paragraf:

»§ 01. Deltagelse i aktiviteter, der kan finansieres af de midler, som kommuner og amtskommuner i henhold til loven om beskæftigelsesmuligheder for unge m.v. har pligt til at afsætte til bekæmpelse af ungdomsarbejdsløsheden, kan træde i stedet for ungdomsydelse mod beskæftigelse efter reglerne i dette afsnit.

Stk. 2. Såfremt den unge deltager i aktiviteter efter stk. 1, for hvilke der ikke udbetales løn, kan der uanset reglen i § 40, stk. 2, 1. pkt., ydes kontanthjælp efter § 37.«

5) Nr. 3 affattes således:

»3. I § 133, stk. 2, indsættes efter 1. pkt. som nye punkummer:

»Det samme gælder kommunernes udgifter efter §§ 49 a-c til løn, løntilskud samt til drift inden for en grænse på 20 pct. af de samlede udgifter til løn og løntilskud. Til kommunens udgifter til uddannelse efter § 49 d ydes et stats-tilskud svarende til tilskuddet efter § 23 a, stk. 4, i lov om beskæftigelsesmuligheder for unge m.v. inden for en grænse svarende til 5 timer ugentligt pr. ung med ungdomsydelse. Der kan ikke til kommunens udgifter efter §§ 49 a-d ydes statstilskud efter lov om beskæftigelsesmuligheder for unge m.v.«

Til § 2

6) Efter 1. pkt. indsættes som nyt punktum:

»Kommunalbestyrelsen kan dog beslutte, at reglerne om ungdomsydelse først skal anvendes i kommunen fra 1. september 1989.«

Til § 3

7) Paragraffen affattes således:

»§ 3. Unge under 20 år, der ved indførelse af reglerne om ungdomsydelse modtager kontanthjælp efter § 37, skal have et tilbud om ungdomsydelse mod beskæftigelse senest 6 måneder efter reglerens ikrafttræden eller inden det forudgående tidspunkt, da de fylder 20 år.«

Bemærkninger

Til nr. 1

Efter ønske fra kommunal side fastslås det, at kommunerne har en frist på op til 2 uger til at finde et beskæftigelsestilbud til den unge.

Til nr. 2

Det ventes på den ene side, at en del unge kun vil have brug for et kortvarigt job, f.eks. indtil start på uddannelse, og der kan på den anden side inden for sæsonbetonede erhverv være behov for ekstra arbejdskraft.

Det foreslås derfor, at beskæftigelse af unge i ungdomsydelsesordningen også kan ske ved sæsonarbejde.

Herved fraviges en forudsætning, som er kommet til udtryk i bemærkningerne til lov om beskæftigelsesmuligheder for unge m.v. Heri hedder det nemlig, at ansættelse i privat virksomhed med løntilskud skal være af varig karakter.

Det forudsættes, at kommunerne vurderer den enkelte unges behov og alene visiterer unge med et kortvarigt jobbehov til sæsonpræget arbejde.

Til nr. 3

Efter ønske fra kommunal side fastslås det, at der i tiden indtil 1. lønudbetaling i den unges beskæftigelsestilbud bliver adgang for det sociale udvalg til at udbetale en ydelse, der beregnes efter kontanthjælpsreglerne. Det gøres gældende af kommunerne, at de praktiske erfaringer i beskæftigelsesprojekter efter loven om beskæftigelsesmuligheder for unge m.v. med udbetaling af lønfor-skud taler imod anvendelsen af en forskudsordning.

Til nr. 4

Det gøres ved lovforslaget klart, at der ikke med ungdomsydelsesordningen sker indskrænkning i kommunernes adgang til at iværksætte de allerede bestående foranstaltninger efter loven om beskæftigelsesmuligheder for unge m.v.

De unge, der ved lovens ikrafttræden er i gang med sådanne foranstaltninger, kan således fortsætte, og også efter lovens ikrafttræden kan de unge henvises til disse foranstaltninger i stedet for til ungdomsydelsesordningen, således at deltagelsen finansieres efter de almindelige regler for sådanne foranstaltninger.

Dette gælder alle de aktiviteter, der kan finansieres af de kommunale pligtbeløb til ungdomsarbejdsløshedsbekæmpelse. Men i det omfang deltagelse i disse aktiviteter er betinget af en vis forudgående ledighed – som f.eks. 3

måneder i forbindelse med placering på fuld tid i beskæftigelsesprojekter og i privat ansættelse med løntilskud – skal den pågældende henføres under ungdomsydelsesordningen, indtil eventuel anden ønsket placering er mulig.

Hvis de aktiviteter, der træder i stedet for ungdomsydelsesordningen, ikke er forbundet med udbetaling af løn, kan den unge få kontanthjælp efter reglerne i § 37, herunder med adgang til, at der ses bort fra halvdelen af en kursusgodtgørelse efter § 38, stk. 7.

Til nr. 5

Ved den ændrede affattelse præciseres det, at der kan ydes refusion af kommunernes driftsudgifter ved ungdomsydelsesordningen inden for et beløb på 20 pct. af de samlede udgifter til løn og løntilskud. Som eksempler på driftsudgifter kan nævnes udgifter såvel til holdformænd, instruktører og materialer som til projektvejledere og til lokaleleje.

Endvidere præciseres det, at der kan ydes den enkelte kommune statstilskud til undervisningsudgifter inden for et beløb, der svarer til 5

timer pr. uge \times antallet af unge i ungdomsydelsesordningen.

Endelig er der foretaget nogle redaktionelle ændringer som følge af ændringsforslag nr. 4.

Til nr. 6

Det foreslås at give de kommuner, der måtte ønske det, mulighed for at udskyde anvendelsen af ungdomsydelsesreglerne i 2 måneder, så de har længere tid til at etablere de nødvendige beskæftigelsestilbud.

Til nr. 7

For at lette presset mod ungdomsydelsesordningen i den første periode foreslås, at pligten til at give tilbud til unge under 20 år, der allerede er kontanthjælpsmodtagere ved ungdomsydelsesordningens ikrafttræden (dvs. pr. 1. juli 1989 eller efter kommunalbestyrelsens bestemmelse 2 måneder senere), kan opfyldes inden for 6 måneder efter dette tidspunkt. Unge kontanthjælpsmodtagere, der fylder 20 år forinden, skal dog have et tilbud inden 20-års-dagen.

Karen Højte Jensen (KF) Lizzie Lichtenberg (KF) Merete Aarup (KF)

Hanne Severinsen (V) Jørgen Winther (V) Jane Oksen (FP) Kirsten Lee (RV)

Bente Juncker (CD) Kofod-Svendson (KRF) fmd. Jytte Andersen (S) Hanne Andersen (S)

Pernille Forchhammer (S) Jytte Hilden (S) Grete Schødt (S)

Taanquist (S) nfm. Agerschou (SF) Birthe Hansen (SF)

Nogle af udvalgets spørgsmål til socialministeren og dennes besvarelse heraf*Spørgsmål:*

Det bedes oplyst, hvorledes forholdet er til projekter, som unge selv har sat i gang.

Spørgsmål:

Er der ifølge lovforslaget noget til hinder for, at arbejde i bevægelser som f.eks. Next Stop, lokalradioer, foreninger og selvorganiseret virksomhed betragtes som den i lovforslaget angivne beskæftigelse?

Svar:

Kommunerne vil kunne godkende projekter, som unge selv har sat i gang eller ønsker at sætte i gang, som projekter i henhold til ungdomsydelsesordningen.

Der er efter forslaget intet i vejen for, at kommuner kan godkende aktiviteter som nævnt i spørgsmål 44 som beskæftigelse efter ungdomsydelsesordningen.

SOCIALMINISTERIET

28. april 1989

Folketingets Socialudvalg

Udvalget vedrørende ungdomsydelsesordningens beskæftigelses- og uddannelsesmuligheder samt koordinering af indsatsen over for ungdomsarbejdsløsheden.

Rapporten forelægges hermed for Socialudvalget.

Udvalgets kommentarer til lovforslaget kan sammenfattes således:

Repræsentanterne i udvalget for Landsorganisationen i Danmark, Dansk Ungdoms Fællesråd, Kommunernes Landsforening, Sammenslutningen af Sociale Udvalg og Københavns og Frederiksberg Kommuner støtter i rapporten hovedsigtet i lovforslaget om, at unge under 20 år skal sikres job eller uddannelse i stedet for kontanthjælp. Det er imidlertid vurderingen, at det med lovforslagets økonomiske ramme ikke er muligt at iværksætte kvalificerede forløb, der kan sikre den unge en ordinær placering på arbejdsmarkedet eller i erhvervs-kompetencegivende uddannelse. Disse repræsentanter finder det derfor nødvendigt, at der etableres en mere sammenhængende plan til sikring af unges job- eller uddannelsesmuligheder.

Repræsentanterne for Dansk Arbejdsgiverforening vurderer lovforslaget positivt og finder det i den forbindelse vigtigt, at de ledige unge aktiviseres så hurtigt som muligt. Disse repræsentanter peger dog i rapporten samtidig på det uheldige i, at ordningen må baseres på overenskomstmæssig aflønning med den følge, at beskæftigelsestilbudet til de unge vil blive på halv tid.

Repræsentanterne i udvalget for Socialministeriet, Arbejdsministeriet, Finansministeriet, Undervisnings- og Forskningsministeriet og Kulturministeriet fastholder i rapporten, at lovforslaget vil være et gavnligt supplement til den aktiverende og forebyggende indsats over for de unge. Det er efter disse repræsentanters opfattelse vigtigt, at indsatsen sker meget hurtigt

og så vidt muligt straks ved de unges henvendelse om kontanthjælp.

De statslige repræsentanter foreslår samtidig, at der på en række punkter fremsættes ændringsforslag med henblik på at justere og udbygge lovforslaget.

Med hensyn til en udtalelse fra Dansk Ungdoms Fællesråds repræsentant i udvalget til Politiken den 27. april 1989 om lovforslaget har Socialministeriet følgende kommentar:

DUF's repræsentant udtaler, at unge, der har været igennem de 5 måneders ungdomsydelsesforløb, skal starte helt forfra i relation til dagpengesystemet.

Socialministeriet skal hertil bemærke, at det under arbejdet i udvalget er oplyst af Arbejdsministeriet, at der vil blive fastsat nærmere regler for, i hvilket omfang der optjenes dagpengere ved deltagelse i ungdomsydelsesordningen, jf. s. 21 i rapporten.

Spørgsmålet behandles for tiden i et udvalg under Arbejdsministeriet.

DUF's repræsentant har desuden udtalt, at det er »urimeligt at tvinge unge, der er i gang med noget, til fem måneders strandrensning ...«.

Hertil skal Socialministeriet fremhæve de statslige repræsentanters forslag til ændringsforslag til lovforslag L 150, der er anført side 34 i rapporten, sidste afsnit.

Det anbeføres her, at »det bør fastslås, at tilbud om aktiviteter, der kan finansieres af de midler, som kommuner og amtskommuner skal afsætte i henhold til lov om beskæftigelsesmuligheder for unge m.v., skal kunne træde i stedet for ungdomsydelsen på de hidtil gældende vilkår. Det er en forudsætning, at pågældende kan starte i

den alternative aktivitet hurtigt efter henvendelsen om hjælp.«

Desuden har det hele tiden været meningen, at kommunerne skal kunne godkende projek-

ter, som unge selv ønsker at sætte i gang eller er i gang med, som projekter i henhold til ungdomsydelsesordningen, jf. side 10, næstsidste afsnit, i rapporten.

Aase Olesen

/ Birthe Frederiksen

SOCIALMINISTERIET

27. april 1989

Rapport fra Ungdomsydelsesudvalget med kommentarer og ændringsforslag til lovforslaget om indførelse af ungdomsydelse (L 150)

Udvalget vedrørende ungdomsydelsesordningens beskæftigelses- og uddannelsesmuligheder samt koordinering af indsatsen over for ungdomsarbejdsløsheden har ifølge sit kommissorium til hovedopgave at foretage en opsamling af de administrative og praktiske erfaringer ved gennemførelsen af ungdomsydelsesordningen.

Det er samtidig i kommissoriet fastlagt, at det er udvalgets første opgave at uddybe og evt.

komme med ændringsforslag til lovforslaget om indførelse af ungdomsydelse for unge under 20 år, der søger kontanthjælp efter bistandsloven på grund af ledighed.

I overensstemmelse hermed har udvalget udarbejdet sin 1. rapport med kommentarer og ændringsforslag til lovforslaget om ungdomsydelse (L 150).

Udvalgets kommissorium og sammensætning fremgår af bilag 1 og 2.

INDHOLDSFORTEGNELSE

Indledning

1. Tidspunktet for beskæftigelsestilbudet til den unge
2. Flere valgmuligheder med hensyn til beskæftigelse i ungdomsydelsesordningen
3. Beskæftigelsesprojekter iværksat efter loven om beskæftigelsesmuligheder for unge som alternativ til tilbud efter ungdomsydelsesordningen
4. Produktionsskoleophold og andre uddannelses- og beskæftigelsesaktiviteter som alternativ til ungdomsydelsesordningen
5. Uddannelseselementet i ungdomsydelsesordningen
6. Hvem skal rådgive og vejlede?
7. Den opsøgende kontakt til arbejdsmarkedet
8. Forholdet til anden lovgivning og overenskomster
9. Sanktioner over for unge, der »falder fra« i løbet af ungdomsydelsesperioden
10. Visitationskompetencen i ordningen
11. Alternative løsninger i kommuner, der ikke giver beskæftigelsestilbud rettidigt
12. Refusion af driftsudgifter til ungdomsydelsesordningen
13. Ungdomsydelse i tilfælde af den unges flytning
14. Videreudvikling af lovforslaget, så også andre aldersgrupper tilgodeses
15. Udvidelse af kommunalfuldmagten for at give flere beskæftigelsesmuligheder
16. Udskydelse af lovens ikrafttræden
17. Lempelse af overgangsordningen
18. Udvalgets videre arbejde med opfølgning af ungdomsydelsesordningen
19. Sammenfatning af udvalgsmedlemmernes synspunkter

Bilag 1. Udvalgets kommissorium

Bilag 2. Medlemsfortegnelse

Bilag 3. Stikprøveundersøgelse om kommunernes praksis vedrørende kontanthjælp i ferieperioden til unge, der venter på at begynde den egentlige uddannelse

Bilag 4. Forslag fra Kommunernes Landsforening og Sammenslutningen af Sociale Udvalg om »Ungdomspraktik for kontanthjælpsmodtagere under 20 år«

Bilag 5. Socialministeriets kommentarer til forslaget fra KL og SASU om »Ungdomspraktik for kontanthjælpsmodtagere under 20 år«

Bilag 6. Dansk Ungdoms Fællesråd's »Handlingsplan til afskaffelse af ungdomsarbejdsløsheden«

1. Tidspunktet for beskæftigelsestilbudet til den unge

Det er et grundlæggende element i lovforslaget om ungdomsydelsen, at alle unge under 20 år, som melder sig som kontanthjælpsansøgere på grund af ledighed, straks skal have et beskæftigelsestilbud i stedet for at få udbetalt kontanthjælp.

Ved udformningen af lovforslaget er det lagt til grund, at det er en afgørende forudsætning for at kunne realisere det forebyggende sigte med ordningen, at der så tidligt som muligt sættes ind med en aktiverende indsats over for de unge. Hvis de unge derimod kommer ind i kontanthjælpssystemet, indtræder der en passiv forsørgelsessituation med risiko for sociale skadevirkninger, der i løbet af kort tid (allerede efter 3 måneder) kan give den unge problemer med at tilpasse sig arbejdsmarkedet, jf. Socialforskningsinstituttets undersøgelse om »Arbejdsløshedens psykiske og sociale konsekvenser«.

En ordning med et krav om en arbejdsindsats straks kan også forebygge, at der udbetales kontanthjælp til unge, som ikke reelt er ramt af en social begivenhed, men som ved henvendelsen til socialforvaltningen efter endt skolegang blot venter på i løbet af få måneder at begynde en uddannelse eller et job, som de selv har skaffet sig. Der henvises i øvrigt til Socialstyrelsens stikprøveundersøgelse, jf. bilag 3.

LO, KL, SASU, Københavns og Frederiksberg Kommuner og DUF er enige i lovforslagets intentioner om at aktivere unge kontanthjælpsmodtagere og mener principielt, at unge bør sikres ret til arbejde eller uddannelse. Det kan imidlertid dokumenteres, at ca. 50 pct. af de unge kontanthjælpsmodtagere har forladt systemet inden for de første 3 måneder. Dette skyldes bl.a., at mange unge havner i bistandsystemet på grund af manglende uddannelses- og praktikpladser. Der er derfor behov for en præcisering af målgruppen for lovforslaget. Udgangspunktet bør være, at indsatsen sættes ind over for de unge, som har reelt behov for en aktiverende indsats, og at ressourcerne koncentrerer om denne målgruppe.

DA's repræsentanter finder det af afgørende betydning, at den unge ledige holdes helt ude af det sociale system. I bestræbelserne for at oprioritere den aktive omstilling i forhold til den

passive understøttelse er det naturligt at sætte ind så tidligt i forløbet som overhovedet muligt – dvs. i samme øjeblik den unge henvender sig på grund af ledighed.

Også for de unge, der henvender sig for at få kontanthjælp i juni, selv om de ved, at de skal påbegynde studier i august/september, er beskæftigelsestilbudet af betydning.

DA's repræsentanter understreger, at hensynet til den unges ønsker ved etableringen af tilbudene ikke er eneafgørende. Lige så vigtigt er det, at tilbudene etableres i overensstemmelse med, hvad der er brug for. Udvalget må i sit fortsatte arbejde nøje vurdere, hvorvidt de afgivne tilbud resulterer i arbejde, der er nyttigt og værdifuldt i lokalområdet.

Repræsentanterne for LO, KL, SASU, Københavns og Frederiksberg Kommuner og DUF finder, at beskæftigelsestilbudet til den unge ikke skal gives straks ved ansøgningen om kontanthjælp, men senest efter 3 måneders forløb. Herved opnår man, at indsatsen alene bliver koncentreret om den del af de unge, der har et reelt behov for støtte i form af en aktiverende indsats.

En sådan indsnævring af målgruppen for ordningen medfører en større sikkerhed for, at kommunerne kan fremskaffe det nødvendige antal tilbud, og muliggør, at tilbudenenes kvalitet kan forbedres og dermed i højere grad vil kunne medvirke til en forbedring af de unges beskæftigelsesmuligheder.

Det er DA's repræsentanters opfattelse, at diskussionen omkring tilbudenenes kvalitet overvurderes af LO's, SASU's, Kommunernes Landsforenings, Københavns og Frederiksberg Kommuner og DUF's repræsentanter, idet der efter DA's repræsentanters opfattelse ikke er belæg for, at kvaliteten af tilbudet er afgørende for den unges efterfølgende beskæftigelsesmuligheder på det ordinære arbejdsmarked.

Det er endvidere opfattelsen hos LO, KL, SASU, DUF og Københavns og Frederiksberg Kommuner, at de konkrete tilbud bør tilrettelægges med udgangspunkt i de unge ledige kontanthjælpsmodtageres ønsker og forudsætninger og under hensyntagen til beskæftigelses- og fremtidsmulighederne for de unge.

For at sikre perspektiv og motivation i lovforslaget bør der for den begrænsede målgruppe kunne gives længerevarende og heltids ar-

bejds- og uddannelses tilbud, som bedre kan sikre de unge en mere varig tilknytning til arbejdsmarkedet. Der bør gives flere valgmuligheder for den enkelte unge, og jobtilbudene må indeholde elementer af uddannelse og kvalificering samt supplerende uddannelser eller kurser. Sådanne forløb for en mindre målgruppe vil betyde en mere hensigtsmæssig ressourceudnyttelse.

LO, KL, SASU, Københavns og Frederiksberg Kommuner og DUF finder ikke, at der i Socialforskningsinstituttets undersøgelser kan siges at være tilstrækkeligt grundlag for antagelsen om, at de sociale skadevirkninger for de unge indtræder allerede efter 3 måneders ledighed. Der er således ikke i de omtalte undersøgelser foretaget en egentlig vurdering af spørgsmålet om sociale skadevirkninger for unge. Undersøgelsernes konklusioner handler derimod bl.a. om øgede psykiske og sociale problemer blandt afskedigede værftsarbejdere fra Nordhavnsværftet i København i 1981, altså en både aldersmæssigt, arbejdsmarkedsmæssigt og socialt anderledes struktureret gruppe af ledige end unge kontanthjælpsmodtagere.

Spørgsmålet om psykiske og sociale skader er ifølge de nævnte organisationer meget tæt knyttet til, hvorvidt den enkelte står i en usikker situation eller kan have en positiv forventning om, at medmindre man selv er i stand til at skaffe sig et job eller en uddannelsesplads, vil man senest inden for 3 måneder få tilbudt en beskæftigelses-/uddannelsesaktivitet.

Repræsentanterne for LO, KL, SASU, DUF og Københavns og Frederiksberg Kommuner, er herudover bekymrede for, at der vil opstå problemer med at fremskaffe et tilstrækkeligt antal kvalitative tilbud til de unge, såfremt kravet om umiddelbar tilbudspligt for kommunerne opretholdes.

Repræsentanterne for Københavns og Frederiksberg Kommuner har fremført, at grundlaget for ungdomsydelsesordningen falder bort, hvis de unge først skal have beskæftigelsestilbud efter 3 måneders ledighed. Man kan i stedet aktivere de unge ved at indføre bestemmelser om en obligatorisk garantiordning for unge i Arbejdsministeriets lov om beskæftigelsesmuligheder for unge m.v. LO's og DUF's repræsentanter deler principielt denne opfattelse.

Repræsentanterne for Kommunernes Landsforening og Sammenslutningen af Sociale Udvalg har i udvalget fremlagt et forslag om indførelse af en ordning med ungdomspraktik for kontanthjælpsmodtagere under 20 år. Dette forslag støttes af Københavns og Frederiksberg Kommuner. Forslaget, der er et alternativ til lovforslag nr. L 150, er medtaget som bilag 4 til rapporten.

Socialministeriets repræsentanter har kommenteret forslaget i bilag 5 til rapporten.

DA's repræsentanter skønner, at der i Kommunernes Landsforenings og Sammenslutningens af Sociale Udvalgs forslag findes positive elementer, herunder muligheden for, at de unge får en normal arbejdstid, ligesom indførelsen af en praktikordning vil være den model, som vil kunne opnå størst succes på det private arbejdsmarked. Derimod finder DA's repræsentanter det negativt, at forslaget opererer med en venteperiode på op til 2 måneder.

LO's repræsentanter er positive over for hovedprincipper i KL's og SASU's forslag, om end der knytter sig mange uafklarede spørgsmål til den kortfattede præsentation.

LO ønsker samtidig at understrege en tvivl over for de kvalificerende virkninger af en kortvarig praktikordning, ligesom det også står meget åbent, hvilken sammenhæng en praktikordning vil få med den øvrige uddannelses- og beskæftigelsesindsats over for de unge.

DUF mener, at udvalgets første opgave ifølge kommissoriet har været konkret at forholde sig til L 150.

Med hensyn til alternativer i forhold til dette forslag har DUF i udvalget ønsket at pege på de tanker, der er indeholdt i den tidligere fremlagte »Handlingsplan til afskaffelse af ungdomsarbejdsløsheden«, jf. bilag 6 til rapporten.

Fra Socialministeriets side er der med hensyn til spørgsmålet om kapaciteten i kommunerne til at klare opgaven henvist til, at der i høringsrunden forud for lovforslagets fremsættelse forelå tilkendegivelser fra de kommunale organisationer om, at kommunerne ville være i stand til at fremskaffe det nødvendige antal beskæftigelsestilbud. Socialministeriets repræsentanter henviser i denne forbindelse også til et arbejdsnotat fra april 1989 fra Socialforskningsinstituttet: »Kommunale synspunkter på beskæftigelse af arbejdsløse«. Det siges i denne

undersøgelse, der er baseret på svar fra ca. 90 kommuner:

»Fra kommunalpolitisk side har der været fremført, at det ville være vanskeligt eller umuligt at fremskaffe job til alle de unge, der i dag er på bistand. Denne kommentar har vi ikke set i nogen af de besvarelser, vi har fået ind. Der peges tværtimod på en masse arbejdsopgaver, som kunne udføres, hvis midlerne blot kunne kanaliseres over på det. Man nævner f.eks. arbejdstilbud i administrationen og institutioner, hjælp til pensionister med have, sne, hovedrenøring eller vinduespudsning, genbrugsvirksomhed, biodynamisk gartneri, fremstilling af blindebøger, reparationsvirksomhed på kommunale ejendomme, produktionsskoler.«

Repræsentanterne for KL, SASU, Københavns og Frederiksberg Kommuner, DUF og LO finder ikke, at Socialforskningsinstitutets undersøgelse overhovedet omfatter en analyse af kommunernes vurdering af det foreliggende lovforslag, idet lovforslaget ikke forelå på undersøgelsestidspunktet.

Socialministeriets repræsentanter har hertil anført, at det foreliggende arbejdsnotat indeholder kommunale synspunkter fra en undersøgelse i efteråret 1988 om kommunernes holdning og ønsker vedrørende beskæftigelsesaktiviteter. Kommunernes svar viser, at der er stor interesse for at vende passive ydelser til aktive, og at der er mange forslag til arbejdsopgaver.

For så vidt angår spørgsmålet om kvalitets sikring af beskæftigelsestilbudene er det Socialministeriets opfattelse, at det ud fra det decentrale system på det sociale område ikke er muligt fra centralt hold at stille specificerede krav til kommunerne om kvalitetsindholdet. Men der kan i vejledende retningslinier til kommunerne angives forudsætninger og ønsker med hensyn til kvaliteten af tilbudene, ligesom spørgsmålet i givet fald vil kunne tages op til vurdering af de sociale tilsynsmyndigheder.

Det er DA's repræsentanters opfattelse, at kvalitetsindholdet af tilbudene skal fastsættes decentralt, hvorfor DA's repræsentanter kan tiltræde, at der alene udarbejdes vejledende retningslinier i kommunene med angivelse af forudsætninger og ønsker med hensyn til tilbudenes kvalitet.

Udvalget har i forbindelse med spørgsmålet om kvalitetssikring drøftet, hvorledes ung-

domsydelsesordningen for de unge under 20 år vil påvirke den del af den beskæftigelsesmæssige indsats for de 20-30-årige, som kommunerne finansierer over de beskæftigelsesmæssige pligtmidler.

Repræsentanterne for LO, KL, SASU, Københavns og Frederiksberg Kommuner og DUF finder, at en gennemførelse af L 150 vil kunne medføre en svækkelse af indsatsen for de 20-30-årige. Ungdomsydelsesordningen vil i et vist omfang forudsætte en omprioritering i indsatsen fra de 20-30-årige til de under-20-årige. Repræsentanten for Københavns og Frederiksberg Kommuner har konkret oplyst, at indførelsen af ungdomsydelsesordningen i Københavns Kommune forudses at ville føre til en reduktion af de afsatte midler ud over pligtbeløbet i størrelsesordenen 10-20 mio. kr.

Socialministeriet står uforstående over for, at ungdomsydelsesordningen skulle kunne begrunde en svækkelse af den samlede indsats.

Det er forudsat i lovforslaget, at kommunernes udgifter til ungdomsydelse for den ene halvdel vedkommende kan anmeldes til refusion, mens der for den anden halvdel gives kompensation til kommunerne via bloktilskuddet. Herudover er det forudsat, at kommunen som driftsudgifter ved ordningen kan anmelde 20 pct. af lønudgiften til de unge til refusion.

Endvidere kan socialministeren efter indstilling fra kommunalbestyrelsen tillade, at der ydes refusion til kommunerne for udgifter, som vedrører en ekstraordinær udvidelse af indsatsen over for kontanthjælpsmodtagere. Hertil kommer, at der på finansloven for 1989 og følgende år er afsat et puljebeløb på 25 mio. kr. for at støtte forsøgsordninger og projekter, der går ud på at aktivere de særligt udsatte blandt de over-20-årige. Kvinderne udgør en stor gruppe blandt disse, og det findes derfor rimeligt at give projekter for kvinder en fortrinsstilling.

Udvalget har endelig drøftet de praktiske problemer, der knytter sig til effektiviteten af beskæftigelsestilbudet, hvis dette som foreslået i lovforslaget skal gives til den unge straks ved ansøgningen om kontanthjælp.

Repræsentanten for Københavns og Frederiksberg Kommuner foreslår, at der i ordningen indlægges en visitationsperiode på 1-2 uger, således at den unge i startfasen får udbetalt almindelig kontanthjælp og ikke ungdomsydelse, idet det administrativt vil være kompliceret

at operere med regler om lønforskud. Socialministeriet har til dette forslag bemærket, at udbetaling af almindelig kontanthjælp i en visitationsperiode vanskeligt kan forenes med den grundlæggende forudsætning om, at den unge slet ikke skal ind i kontanthjælpssystemet. Det foreslås i stedet, at ungdomsydelsen i perioden frem til den første lønudbetaling udbetales med et beløb, der er baseret på og svarer til en kontanthjælpsberegning efter bistanndslovens § 37.

2. Flere valgmuligheder med hensyn til beskæftigelse i ungdomsydelsesordningen

Repræsentanterne for LO, KL, SASU, Københavns og Frederiksberg Kommuner og DUF har fremhævet, at det er vigtigt for de unges motivation og dermed ordningens succes, at der etableres flere valgmuligheder for den enkelte unge, og at man tager hensyn til de unges ønsker. Det skal i denne sammenhæng understreges, at mulighederne for at etablere flere kvalitative tilbud til de unge som tidligere nævnt hænger tæt sammen med spørgsmålet om tidspunktet for tilbudets afgivelse, hvor en udskydelse af tilbudet til senest efter 3 måneder vil være en mere hensigtsmæssig praksis end tilbud straks ved henvendelse til socialforvaltningen.

Repræsentanterne for LO og DUF finder i forlængelse heraf, at det bør indgå i lovtæksten, at kommunerne forpligtes til at give flere valgmuligheder.

Socialministeriets repræsentanter henviser til, at det af lovforslagets § 49 a, stk. 1, fremgår, at det skal tilstræbes, at de unge får mulighed for at vælge mellem flere beskæftigelsestilbud.

De kommunale repræsentanter har fremhævet, at man vil forsøge at tage hensyn til de unges ønsker, men at der ikke bør være en lovmæssig binding til at have et bestemt antal beskæftigelsesmuligheder parate. En sådan binding vil betyde væsentligt øgede udgifter til en permanent overkapacitet.

Der er flere steder etableret utraditionelle projekter i henhold til lov nr. 293 om beskæftigelsesmuligheder for unge, og kommunerne kan tilsvarende godkende projekter, som unge selv ønsker at sætte i gang eller er i gang med, som projekter i henhold til ungdomsydelsesordningen.

DUF's repræsentant har peget på, at det i et vejledningsmateriale til ordningen bør fremgå,

at utraditionelle beskæftigelsesprojekter efter L 293 samt projekter, unge selv ønsker at sætte i gang eller er i gang med, f.eks. lokalradio, arbejde i foreninger eller græsrodsbevægelser, teater, kultur m.v., skal kunne godkendes som job under ungdomsydelsen.

3. Beskæftigelsesprojekter iværksat efter loven om beskæftigelsesmuligheder for unge som alternativ til tilbud efter ungdomsydelsesordningen

Repræsentanterne for LO, KL, SASU, Københavns og Frederiksberg Kommuner og DUF har udtalt følgende:

»Med baggrund i, at udvalget bl.a. har til opgave at sikre sammenhæng og perspektiv i indsatsen, jf. udvalgets kommissorium side 2, 1. afsnit, har udvalget allerede på sit 1. møde anmodet om at få forelagt et samordningsnotat fra Arbejdsministeriet og Socialministeriet, der konkret beskriver samspilsrelationerne mellem de to ordninger. Et sådant notat er på trods af gentagne anmodninger herom ikke blevet forelagt udvalget. En række grundlæggende problemstillinger i relation til L 150 kan derfor heller ikke afklares under udvalgsarbejdet. Det drejer sig bl.a. om såvel den overordnede som den konkrete samordning og sammenhæng ved indførelsen af ungdomsydelsesordningen og spørgsmålet om, hvorvidt ungdomsydelsesjob er at betragte som arbejde i arbejdsløshedssikringsens forstand.

LO, KL, SASU, Københavns og Frederiksberg Kommuner og DUF skal på denne baggrund udtrykke stor bekymring for mulighederne for at etablere et fornuftigt samspil mellem de to ordninger og frygter, at der i realiteten er fare for, at der opstår forretningsgange, som besværliggør administrationen af foranstaltningerne gennem etablering af to nærtbeslægtede tilskuds- og beskæftigelsesordninger inden for to adskilte ministerområder.«

Socialministeriets repræsentanter henviser til, at samspillet med Arbejdsministeriets lovgivning er belyst i det følgende samt i afsnittene 4, 6, 7 og 8.

Socialministeriet har over for udvalget tilkendegivet, at en ung under 20 år, der alene på grund af ledighed henvender sig for at søge kontanthjælp, og som ikke visiteres til f.eks. produktionsskoleophold eller andre aktiviteter, som kan finansieres af kommunernes pligtbeløb (jf. afsnit 4), vil blive omfattet af ung-

domsydelsesordningen. Den unge skal derfor i beskæftigelse med ungdomsydelse, dvs. med nedsat arbejdstid. Denne beskæftigelse etableres efter reglerne om beskæftigelsesprojekter eller ansættelse i privat virksomhed med løntilskud i lov om beskæftigelsesmuligheder for unge m.v. med de nødvendige ændringer, som er foreslået henholdsvis i arbejdsministerens lovforslag L 58 A og i lovforslaget om ungdomsydelse (L 150).

Da kravet om 3 måneders forudgående ledighed i L 58 A kun er foreslået fraveget ved projekter med nedsat timetal, kan timetallet i de første 3 måneder af ungdomsydelsesordningen ikke suppleres op til fuld arbejdstid med timer finansieret efter beskæftigelsesloven. Efter 3 måneders forløb vil der imidlertid være mulighed for at lade den unge gå over i almindelige tilbud efter beskæftigelsesloven. Dette forudsættes at kunne ske i direkte forlængelse af ungdomsydelsesansættelsen. Der er derimod ikke efter 3 måneders forløb mulighed for at supplere med foranstaltninger efter beskæftigelsesloven.

Det vil også være muligt at følge ungdomsydelsesperioden på et projekt op med en forlængelse efter beskæftigelsesloven, hvis det ikke i løbet af ungdomsydelsesperioden er lykkedes at få de unge i arbejde eller uddannelse.

Den unges overgang fra ungdomsydelsesordningen til ansættelse efter beskæftigelsesloven forudsætter arbejdsformidlingens godkendelse.

Arbejdsministeriet vil foretage de nødvendige præciseringer heraf i bekendtgørelsen om beskæftigelsesmuligheder for unge m.v.

Kommunerne kan altså vælge, om de vil give ungdomsydelsestilbudet i 5 måneder eller de efter de første 3 måneder vil afløse dette med tilbud efter beskæftigelsesloven. Denne valgmulighed vil blive præciseret ved et ændringsforslag til lovforslaget.

Repræsentanterne for LO og DUF finder det uhensigtsmæssigt, at det ikke i medfør af loven er muligt at give beskæftigelses- eller uddannelsestilbud på normal tid, og at det ikke vil være muligt at give tilbud af længere varighed – over de 5 måneder – i de mange situationer, hvor der af hensyn til værdien af indsatsen for den enkelte unge er behov for dette. Konsekvensen heraf vil ofte være et ufleksibelt udbud

af tilbud uden baggrund i de unges forudsætninger og behov.

Socialministeriets repræsentanter henviser til, at kommunerne som nævnt ved den unges 1. henvendelse har valgfrihed mellem at anvende reglerne om ungdomsydelse eller reglerne om beskæftigelsesfremmende foranstaltninger, der kan iværksættes uden ventetid, f.eks. ophold på produktionsskole, og at der endvidere efter 3 måneders forløb er mulighed for at overføre den unge til ansættelse på fuld tid efter beskæftigelsesloven.

Udvalget har i forbindelse med samspillet mellem ordningerne drøftet, om unge under 20 år, der ved ungdomsydelsesordningens ikrafttræden er i gang med et beskæftigelsesprojekt iværksat efter reglerne i lov om beskæftigelsesmuligheder for unge, skal tages ud af denne ordning og i stedet have tilbud efter ungdomsydelsesordningen.

Det er ved udarbejdelsen af lovforslaget om ungdomsydelsen og i de økonomiske beregninger lagt til grund, at unge skal kunne fortsætte i det allerede iværksatte beskæftigelsesprojekt, idet det vil være urimeligt at ændre vilkårene i et påbegyndt forløb. Hertil kommer, at det ikke er aktuelt for unge i et beskæftigelsesprojekt at søge om kontanthjælp på grund af ledighed, hvilket er en betingelse for at komme ind i ungdomsydelsesordningen.

På denne baggrund finder udvalget, at denne gruppe af unge i beskæftigelsesprojekter ikke skal overføres til ungdomsydelsesordningen, men skal forblive i det påbegyndte forløb.

Udvalget har endvidere drøftet, om unge under 20 år, der efter ikrafttrædelsen af ungdomsydelsesordningen afslutter et beskæftigelsesprojekt efter Arbejdsministeriets regler, skal have tilbud efter ungdomsydelsesloven, hvis de ikke kommer i arbejde og derfor søger om kontanthjælp.

Det er i lovforslaget om ungdomsydelsen og de økonomiske beregninger forudsat om dette overgangsproblem, at denne gruppe af unge ikke skal omfattes af ungdomsydelsesordningen. Der er tale om unge, som på tidspunktet for ansøgningen om kontanthjælp allerede har været igennem ét beskæftigelsestilbud efter Arbejdsministeriets regler, således at der ikke er baggrund for at etablere et nyt og tilsvarende tilbud efter ungdomsydelsesordningen.

Bilag til bet. o. lovf. vedr. social bistand

4. Produktionsskoleophold og andre uddannelses- og beskæftigelsesaktiviteter som alternativ til ungdomsydelsesordningen

Produktionsskolernes opgave er at tilbyde kombinerede undervisnings- og produktionsprogrammer for unge og arbejdsløse. Undervisningen skal være både praktisk arbejde og produktion. Den teoretiske undervisning skal være af betydeligt omfang og i størst mulig grad integreres med det praktiske arbejde.

Ophold på en produktionsskole kan have en varighed på op til 1 år.

Det er ved udformningen af lovforslaget om ungdomsydelsesordningen lagt til grund, at ophold på en produktionsskole ikke kan være et tilbud på linie med ansættelse i beskæftigelsesprojekter eller ansættelse i private virksomheder med løntilskud, men derimod et alternativ til de tilbud, der kan gives efter ungdomsydelsesordningen.

Udvalget finder i overensstemmelse hermed, at unge under 20 år, der ved lovens ikrafttræden er i gang med et produktionsskoleophold, eller som efter ikrafttrædelsen ved ledighed straks får tilbud om et sådant ophold, *ikke* skal ind i ungdomsydelsesordningen. Den unge skal i stedet – dvs. en videreførelse af den gældende ordning – kunne modtage kontanthjælp med anvendelse af den lempelige beregningsregel i bistanndslovens § 38, stk. 7, hvorefter halydelen af deltagergodtgørelsen ikke medfører fradrag i hjælpen.

Udvalget foreslår, at det ved et ændringsforslag til lovforslaget præciseres, at produktionsskoleophold er et alternativ til de tilbud, der gives efter ungdomsydelsesordningen.

Repræsentanterne for LO, KL, SASU, København og Frederiksberg Kommuner og DUF finder det uheldigt, hvis lovens udformning indebærer, at alle uddannelsesmuligheder, der kan finansieres efter lov om beskæftigelsesmuligheder for unge, ikke vil være tilskudsberettigede i medfør af L 150. Det vil bl.a. dreje sig om produktionsskoler, daghøjskoler og AMU-kurser.

Udvalget har i tilknytning til overvejelserne om samspillet mellem produktionsskoleophold og ungdomsydelse drøftet, om der er andre foranstaltninger af uddannelses- eller beskæftigelsesmæssig karakter, der har til formål at introducere den unge til det ordinære uddannelsessystem eller til arbejdsmarkedet, og som derfor

bør rubriceres som alternativer til ungdomsydelsestilbudene.

Det er udvalgets opfattelse, at der med hensyn til afgrænsningen af de uddannelses- eller beskæftigelsesmæssige foranstaltninger kan lægges vægt på, om der er tale om aktiviteter, der kan finansieres af de midler, som kommuner og amtskommuner i henhold til loven om beskæftigelsesmuligheder for unge m.v. har pligt til at afsætte til bekæmpelse af ungdomsarbejdsløsheden.

Ud fra dette kriterium vil uddannelsesaktiviteter, der er iværksat efter lov om ungdomsvejledning og visse uddannelsesforanstaltninger, få status som tilbud, der er alternativer til tilbud efter ungdomsydelsesordningen. Det samme vil gælde de arbejdsmarkedsuddannelser, der iværksættes efter lov om beskæftigelsesmuligheder for unge m.v. Der skal under deltagelsen i de forskellige aktiviteter udbetales kontanthjælp til den unge, hvis betingelserne herfor er opfyldt.

Hvis den unge opfylder betingelserne for at få tilbud om beskæftigelse med ungdomsydelse, må beslutningen om brug af denne ordning set i forhold til alternative tilbud til den unge om deltagelse i uddannelses- og beskæftigelsesaktiviteter afgøres af kommunen under hensyn til den unges ønsker samt kapaciteten inden for de forskellige foranstaltninger.

Kan de alternative uddannelses- og beskæftigelsesaktiviteter på grund af særlige startterminer for kurserne m.v. ikke iværksættes straks i forbindelse med den unges ansøgning om kontanthjælp, skal den unge i venteperioden ind i ungdomsydelsesordningen.

Udvalget foreslår, at der fremsættes ændringsforslag med henblik på, at de ovennævnte uddannelses- og beskæftigelsesmæssige foranstaltninger kan træde i stedet for tilbud efter ungdomsydelsesordningen.

5. Uddannelseselementet i ungdomsydelsesordningen

Det er i lovforslaget forudsat, at kommunerne skal stå frit med hensyn til, om – og i givet fald i hvilket omfang – de vil supplere beskæftigelsestilbudet efter ungdomsydelsesordningen med uddannelse og med hvilken art uddannelse. Kommunerne kan anvende pligtbeløbet til at yde supplerende uddannelse.

Forudsætningen om kommunernes dispositionsfrihed bygger på den grundtanke, at det er hensigtsmæssigt, at kommunerne kan vurdere behovet konkret ud fra de unges forudsætninger og forholdene lokalt med hensyn til beskæftigelse og fremtidsmuligheder for de unge.

Udvalget vil i den forbindelse udarbejde et idékatalog med hensyn til tilbudet til de unge om supplerende uddannelse.

Det er i bemærkningerne til lovforslagets finansieringsbestemmelse nævnt med hensyn til uddannelsesudgifterne, at der ydes statstilskud til drift og deltagergodtgørelse svarende til uddannelsesstatstilskud efter lov om beskæftigelsesmuligheder for unge m.v. for indtil 5 timer pr. uge pr. deltager.

DA's repræsentanter opfatter ikke uddannelseselementet som centralt i lovforslaget. Lovforslagets bærende idé er at aktivere unge, der ellers ville synke ned i passivitet.

Denne aktivering opnås primært ved at give den unge en »arbejdstræning« og dermed en begyndende fornemmelse af og tilknytning til arbejdsmarkedet snarere end ved at uddanne ham/hende.

Repræsentanterne for LO, KL, SASU, Københavns og Frederiksberg Kommuner og DUF finder det uacceptabelt, at man ikke sikrer de unge en forberedning af deres kvalifikationer, idet mulighederne for etablering af en fast tilknytning til arbejdsmarkedet i høj grad er betinget af den enkeltes kvalifikationsniveau.

Det er derfor disse udvalgsmedlemmers opfattelse, at der bør ske en væsentlig styrkelse af uddannelseselementet i ordningen. Dette kan ske ved at forøge statstilskuddet, således at der gives tilskud til mere end 5 timers undervisning pr. uge. Alternativt vil der være mulighed for at opprioritere uddannelseselementet inden for den givne økonomiske ramme, hvis beskæftigelsestilbudet først skal gives efter 3 måneders forløb.

Socialministeriet bemærker hertil, at den økonomiske ramme for ordningen ligger fast, men at spørgsmålet om udbygning af uddannelseselementet er et centralt emne i udvalgets videre arbejde ud fra det erfaringsmateriale, der skal indsamles om virkningerne af ordningen.

Som led i en styrkelse af uddannelseselementet foreslår repræsentanten for DUF, at det gennem en stramning af bestemmelsen i lovfors-

slagets § 49 d gøres obligatorisk for kommunerne at give de unge tilbud om supplerende uddannelse, ligesom det bør overvejes på længere sigt at etablere forsøg med nye uddannelsesformer som supplement til de eksisterende uddannelsesforløb.

LO tilslutter sig DUF's forslag og finder herudover, at der bør indbygges en form for »job- og uddannelseskontrakt« i ordningen, så kommunerne får pligt til i samråd med den unge at fastlægge en samlet job- og uddannelsesplan, der kan være med til at forhindre, at den unge vender tilbage til kontanthjælpsystemet, men derimod sikrer den unge mulighed for at få en fast tilknytning til arbejdsmarkedet.

Repræsentanten for Københavns og Frederiksberg Kommuner tilslutter sig forslaget om en form for »job- og uddannelseskontrakt«, men under den forudsætning, at kommunerne får en frist på 3 måneder til at udforme denne.

Det er udvalgets opfattelse, at der skal være så frie rammer som muligt for kommunerne med hensyn til den rent praktiske tilrettelæggelse af beskæftigelsestilbudet i kombination med supplerende uddannelse. Det skal være muligt at placere arbejde og uddannelse i blokke inden for måneden, når det blot sikres, at der er det nødvendige antal beskæftigelsestimer til, at det beregnede bruttoløsniveau opnås. Det skal således ikke være noget krav, at det antal arbejdstimer, som en given timeløn giver mulighed for, fordeles jævnt på ugedagene inden for en måned.

Udvalget har endelig drøftet, om det ved en ændring af konstruktionen af det foreslåede statstilskud til uddannelsesudgifterne på indtil 5 timer pr. uge pr. deltager er muligt at opnå en større fleksibilitet i uddannelseselementet. Kommunerne bør have adgang til inden for rammerne af statstilskuddet at give mere end 5 timers undervisning pr. uge til unge, der har særligt behov for uddannelse. Med henblik herpå foreslår udvalget, at statstilskuddet omlægges til et rammebeløb, således at tilskuddet for den enkelte kommune udgør et beløb, der svarer til 5 timer pr. uge \times antallet af unge i ungdomsydelsesordningen.

6. Hvem skal rådgive og vejlede?

Udgangspunktet med hensyn til rådgivningen af de unge er, at kommunen – uanset om beskæftigelsen suppleres med uddannelse – le-

ver op til sin almindelige rådgivnings- og vejledningsforpligtelse.

Det er udvalgets opfattelse, at rådgivningsvirksomheden såvel af hensyn til den unges indplacering i beskæftigelsestilbudet som af hensyn til udslusningen fra ordningen må være et centralt element, der indgår som et integreret led i hele forløbet med ungdomsydelsen.

Bistandslovens kapitel 7 (§§ 28-31) indeholder de almindelige regler om kommunens rådgivning og vejledning og om opsøgende virksomhed. Det fastslås, at rådgivningen er en kommunal opgave. Det påhviler således det sociale udvalg at vurdere omfanget af behovet for vejledning og tage stilling til, hvorledes vejledningsarbejdet skal tilrettelægges ud fra en bedømmelse af de muligheder, der kan tilvejebringes gennem et samarbejde med andre myndigheder.

I cirkulæret om rådgivning og vejledning efter bistandsloven er det omtalt, at der må samarbejdes med andre instanser inden for kommunen, der kan formidle information om vejledningsbehovet.

Der bør endvidere ifølge cirkulæret samarbejdes med andre myndigheder, organer og institutioner, der har kontakt med de unge, eksempelvis arbejdsformidlingen og skolemyndighederne.

Ud fra de angivne retningslinier om samarbejdsrelationerne er det nærliggende at pege på, at vejledningsindsatsen fra kommunens side bør ske i samråd med arbejdsformidlingen, beskæftigelseskonsulenten og ungdomsvejledningen samt øvrige instanser, der har rådgivningsopgaver over for unge. Det bør i den forbindelse være muligt for kommunen at operere med »entreprenører«, dvs. alliere sig med instanser, der har at gøre med rådgivning på specialområder.

Selv om den generelle forpligtelse for kommunerne til at yde rådgivning og vejledning er fastlagt i bistandslovens kapitel 7, vil det ud fra ønsket om at styrke vejledningselementet i ungdomsydelsesordningen være hensigtsmæssigt, hvis der udformes en speciel regel herom.

Udvalget foreslår derfor, at der ved et ændringsforslag til lovforslaget indsættes en bestemmelse om vejledningsforpligtelsen over for de unge. Det må af bestemmelsen fremgå, at kommunens forpligtelse til at vejlede de unge ikke blot omfatter etablerings- og udslusnings-

fasen, men at der også skal gives vejledning løbende i selve ungdomsydelsesperioden.

Det forudsættes endvidere, at der i forbindelse med afslutningen af beskæftigelsesforholdet gives rådgivning og vejledning, og der bør i et samarbejde mellem den unge og kommunen aftales en plan for et videre uddannelses- eller jobforløb.

DA's repræsentanter finder, at der bør indgå et ikke ubetydeligt element af vejledning i ordningen. Dette såvel under selve forløbet som i forbindelse med afslutning af beskæftigelsen. Vejledningen bør sigte på, at den unge motiveres til så hurtigt som muligt at finde et job på det ordinære arbejdsmarked eller overgå til det ordinære uddannelsessystem.

Udvalget lægger vægt på, at det i bemærkningerne til ændringsforslaget fremhæves, at det ikke med vejledningsbestemmelsen er hensigten at etablere nye systemer, men at der er behov for en bedre koordinering mellem de eksisterende systemer.

Arbejdsministeriet har om arbejdsformidlingens rolle i relation til ungdomsydelsesordningen bemærket, at arbejdsformidlingen i forbindelse med den nye ordning skal varetage de opgaver, der er pålagt den i henhold til lov om beskæftigelsesmuligheder for unge m.v., da det er tilbud i henhold til denne lov, der kan gives unge under ungdomsydelsesordningen. Tilsvarende skal kommunerne varetage de opgaver, der er pålagt dem i henhold til beskæftigelsesloven. Ungdomsydelsesordningen skal således ikke ændre ved den opgavefordeling mellem arbejdsformidlingen og kommunerne, som eksisterer i beskæftigelsesloven i dag.

Arbejdsministeriet har samtidig tilkendegivet, at der ikke vil blive givet ekstra ressourcer til arbejdsformidlingen i forbindelse med gennemførelsen af ungdomsydelsesordningen.

LO, KL, SASU, Københavns og Frederiksberg Kommuner og DUF finder, jf. de tidligere bemærkninger under pkt. 3, at der er behov for en nærmere præcisering af det konkrete samspil mellem kommunerne og AF med henblik på at undgå en unødigt bureaukratisering af indsatsen over for de unge. Med de i øjeblikket foreliggende oplysninger om samspillet og rollefordelingen mellem AF og kommunerne i henhold til L 150 er der tydeligvis fare for, at AF vil få en yderligere administrativ belastning

uden tilførsel af ressourcer. Dette finder de nævnte organisationer uhensigtsmæssigt.

7. Den opsøgende kontakt til arbejdsmarkedet

Spørgsmålet om den direkte og opsøgende kontakt til virksomhederne på arbejdsmarkedet er et centralt led i indsatsen over for unge med ungdomsydelse. Dette gælder såvel ved fremskaffelsen af beskæftigelsestilbudene som ved udslusningen fra ordningen.

Den opsøgende kontakt til arbejdsmarkedet påhviler som altovervejende hovedregel arbejdsformidlingen. Der er imidlertid i begrænset omfang åbnet mulighed for, at en kommune efter aftale med arbejdsformidlingen kan overtage den opsøgende virksomhed.

Der er således ved en ændring i december 1988 af loven om beskæftigelsesmuligheder for unge m.v. gennemført en lovfæstelse af den hidtidige praksis om, at kommunen henviser ledige til ansættelse i private virksomheder med løntilskud uden forudgående anvisning eller henvisning fra arbejdsformidlingen.

Endvidere kan nævnes, at Socialministeriet – på baggrund af cirkulæret af 1. april 1987 om samarbejdet mellem arbejdsformidlingen, amtskommunerne og kommunerne om foranstaltninger imod ungdomsarbejdsløsheden – i november 1988 henstillede til kommunerne at udnytte mulighederne for at indgå lokalaftale med arbejdsformidlingen om, at der fra socialforvaltningens side kan etableres en direkte kontakt til arbejdsgiverne med henblik på placering af ledige kontanthjælpsmodtagere.

Det er udvalgets opfattelse, at det i forbindelse med en udbygning af samarbejdet mellem arbejdsformidlingen og kommunerne er af meget væsentlig betydning, at der i forhold til arbejdsgiverne sikres en koordinering af den opsøgende kontakt med hensyn til placering af unge i ungdomsydelsesordningen og den senere udslusning.

8. Forholdet til anden lovgivning og overenskomster

a. Arbejdsløshedsforsikringsloven

Arbejdsministeriet har oplyst, at der vil blive fastsat nærmere regler for, i hvilket omfang der optjenes dagpenget ved deltagelse i ungdomsydelsesordningen.

Såvel DUF's og LO's som de kommunale repræsentanter har fremhævet vigtigheden af, at

beskæftigelse i henhold til ungdomsydelsesordningen betragtes som arbejde i arbejdsløshedsforsikringslovens forstand.

Med hensyn til rådighedspligt har Arbejdsministeriet oplyst, at unge, der ansættes i beskæftigelsesprojekter, skal stå til rådighed for arbejdsmarkedet. Det gælder derimod ikke for unge, der ansættes i privat virksomhed med løntilskud.

Det følger af ungdomsydelsesforslagets henvisning til reglerne i lov om beskæftigelsesmuligheder for unge m.v., at unge i ungdomsydelsesordningen vil være omfattet af samme regler.

b. Ferieloven

Det er forudsat, at ferieloven gælder for beskæftigelse i ungdomsydelsesordningen.

c. Lov om arbejdsmarkedets tillægspension og lov om Arbejdsmarkedets Uddannelsesfond

Disse love forudsættes ligeledes at gælde for beskæftigelse i ungdomsydelsesordningen.

Det er fra LO's repræsentanters side anført, at ungdomsydelsesniveauet bør forhøjes, således at bidrag til ATP og AUD neutraliseres.

DUF tilslutter sig LO's synspunkt.

d. Arbejdsmiljøloven

Gælder for beskæftigelse i ungdomsydelsesordningen.

e. Arbejdsskadeforsikringsloven

Gælder for beskæftigelse i ungdomsydelsesordningen.

f. Lov om dagpenge under sygdom eller fødsel

Gælder for beskæftigelse i ungdomsydelsesordningen.

g. Overenskomster

LO's repræsentant har nævnt, at der i en del overenskomster, bl.a. SiD's, ikke er adgang til ansættelse på deltid.

Arbejdsministeriets og Socialministeriets repræsentanter har hertil anført, at en lovbestemmelse kan træde i stedet for en overenskomst, og at Arbejdsministeriets lovforslag L 58 A om ændring af lov om beskæftigelsesmuligheder for unge m.v. og Socialministeriets lovforslag om ungdomsydelse sammen giver mulighed for

deltidsansættelse både i beskæftigelsesprojekter og hos private arbejdsgivere med løntilskud, selv om den konkrete overenskomst ikke har bestemmelser om deltidsansættelser.

9. Sanktioner over for unge, der »falder fra« i løbet af ungdomsydelsesperioden

Det er en forudsætning for udbetaling af den fulde ungdomsydelse, at den unge udfører det antal arbejdstimer, der er indeholdt i beskæftigelsen. Der er derfor kun ret til ungdomsydelse for det antal timer, hvori der faktisk udføres arbejde.

Hvis den unge helt opgiver arbejdet, er den unge ikke berettiget til at modtage almindelig kontanthjælp i den resterende del af ungdomsydelsesperioden. Dette svarer til, at en over-20-årig efter den almindelige regel i bistandslovens § 40, stk. 1, nr. 1, ikke kan få kontanthjælp, hvis pågældende har et rimeligt tilbud om arbejde eller deltagelse i beskæftigelsesfremmende foranstaltninger.

LO's repræsentanter har fremhævet, at de – hvis beskæftigelsesmulighederne skal være parate til de unge straks eller meget hurtigt – ikke kan gå ind for, at det skal være forbundet med tab af retten til kontanthjælp at sige nej til en beskæftigelsesmulighed eller senere forlade beskæftigelsen.

LO's repræsentanter kan derimod tilslutte sig princippet om, at de unge ikke skal kunne afslå et kvalitativt godt beskæftigelsestilbud og i stedet hæve kontanthjælp. Men et kvalitativt godt tilbud fordrer efter disse repræsentanters opfattelse, at kommunerne har haft bedre tid til – ud fra den unges forudsætninger og ønsker samt mulighederne på arbejdsmarkedet – at finde frem til det bedst opnåelige tilbud.

LO's repræsentanter har endvidere peget på, at et eventuelt tab af retten til kontanthjælp/ungdomsydelse kan have meget vidtrækkende konsekvenser for den enkelte. Der bør derfor etableres en klageadgang, der kan vurdere de givne tilbuds kvalitet og rimelighed.

DUF støtter de forebyggelselementer, som ligger i lovforslaget. DUF finder derfor også, at der for den gruppe af unge, som af forskellige grunde ikke kan fungere under et beskæftigelsestilbud inden for ungdomsydelsen, fortsat må være et socialt sikkerhedsnet. Såfremt man sender unge, der er faldet ud af ungdomsydelsesordningen, på gaden uden økonomisk sikker-

hed, mener DUF, at lovforslaget vil virke imod sine intentioner, idet det kan føre til f.eks. øget ungdomskriminalitet, misbrugsproblemer som følge af endnu et personligt nederlag m.v.

De kommunale repræsentanter har med hensyn til mulighed for klage over tilbudenes art givet udtryk for, at det – hvis tilbudene skal gives meget hurtigt – kan være svært med det samme at finde et, der matcher den unges forudsætninger og ønsker bedst muligt. Man kan imidlertid – som det i forvejen er helt almindelig praksis – lade de unge skifte projekt, hvis de ikke er tilfredse. En klageadgang straks ved det første tilbud vil kunne give kaotiske tilstande.

Hvis kommunerne får en frist på 2-3 måneder til at finde den konkret bedst egnede beskæftigelsesmulighed, vil det efter disse repræsentanters opfattelse næppe give de store problemer med klageadgang for så vidt angår tilbudenes art.

Socialministeriets repræsentanter har henvist til, at Folketinget i december 1988 har vedtaget en stramning af bistandslovens § 40, stk. 1, nr. 1, om kontanthjælpsansøgers pligt til at udnytte arbejdstilbud m.v. Ændringen er trådt i kraft den 1. april 1989. Selv om man principielt lod den unge, der afviser at udnytte sit beskæftigelsestilbud efter ungdomsydelsesordningen, komme ind under kontanthjælpsreglerne, ville den pågældende alligevel med et åbent beskæftigelsestilbud efter § 40, stk. 1, nr. 1, være afskåret fra at få kontanthjælp.

Socialministeriets repræsentanter har i øvrigt givet udtryk for, at muligheden for klage til de sociale tilsynsmyndigheder over standarden i en kommunes tilbud i henhold til ungdomsydelsesordningen må være tilstrækkelig til at sikre, at kommunerne lever op til et rimeligt niveau i kvaliteten af de tilbud, der gives.

Socialministeriets repræsentanter har særligt fremhævet, at en del af de unge, som DUF's repræsentant finder kan være svære at motivere for eller holde fast i beskæftigelse, vil tilhøre den gruppe af unge, som ikke alene har ledighed som problem. De vil altså kunne omvisiteres til mere støttende foranstaltninger efter bistandsloven, f.eks. efter § 42.

10. Visitationskompetencen i ordningen

Det er i lovforslaget om ungdomsydelsen angivet, at det er det sociale udvalg, der har kom-

petencen til at afgøre, om en ung under 20 år er omfattet af reglerne om ungdomsydelse.

Der er fra enkelte kommuner fremsat ønske om, at det i stedet overlades til kommunalbestyrelsen at træffe bestemmelse om visitationskompetencens placering. Dette vil åbne mulighed for, at kompetencen kan henlægges til f.eks. kommunens ungdomsvejledning.

Socialministeriet har i den forbindelse fastholdt, at visitationskompetencen må placeres hos det sociale udvalg. Det er væsentligt at sikre, at den myndighed, der har kompetencen til at træffe afgørelse om andre hjælpemuligheder efter bilstandsloven, også har kompetencen med hensyn til ungdomsydelsesordningen.

Socialministeriets repræsentanter har imidlertid samtidig oplyst, at Folketinget for tiden behandler et forslag om ændring af den sociale styrelseslov, hvorefter der bliver mulighed for, at behandlingen af sociale personsager henlægges til andre udvalg under kommunalbestyrelsen end det sociale udvalg.

Det er imidlertid samtidig vigtigt, at det over for kommunerne tilkendes, at ungdomsydelsesordningen så vidt muligt bør etableres og fungere i et samarbejde mellem de relevante myndigheder: socialforvaltning, beskæftigelsessekretariat, ungdomsvejledning, arbejdsformidling, uddannelsesinstitutioner o.a. Herudover vil man fra centralt hold kunne pege på det hensigtsmæssige i, at der i socialforvaltningen udpeges specielle medarbejdere, der skal have med ungdomsydelsesordningen og kontakten til de øvrige implicerede myndigheder at gøre.

11. *Alternative løsninger i kommuner, der ikke giver beskæftigelsestilbud rettidigt*

Det har i udvalget været drøftet, hvad konsekvensen bør være, hvis en kommune ikke giver beskæftigelsestilbud rettidigt.

På et beslægtet lovområde – loven om arbejdstilbud til ledige – findes en bestemmelse, der tager sigte på den situation, hvor den ledige ikke har fået et rimeligt tilbud om arbejde inden det tidspunkt, da pågældendes ret til arbejdsløshedsdagpenge ophører. I så fald kan den ledige fortsat få dagpenge.

Socialministeriets repræsentanter henviser til, at oplysninger fra blandt andet Socialforskningsinstitutets arbejdsnotat »Kommunale synspunkter på beskæftigelse af arbejdsløse« peger i retning af, at det ikke vil volde vanske-

ligheder at skaffe de nødvendige beskæftigelsespladser, og det vil så meget des mere gælde, hvis der bliver en frist på 14 dage til at finde tilbudene, jf. ovenfor, pkt. 1, og hvis ikrafttrædelsestidspunktet udskydes og overgangsordningen lempes, jf. nedenfor, punkterne 16 og 17.

Socialministeriets repræsentanter finder derfor ikke, at der er grundlag for at regne med, at kommunerne ikke kan leve op til ungdomsydelsesordningens krav om at finde beskæftigelsesmuligheder.

Hvis det alligevel i enkelte tilfælde skulle ske, at der ikke inden for den givne frist kan findes et beskæftigelsestilbud, vil der i kraft af den ovenfor under pkt. 1 foreslåede regel om dækning af tiden indtil første lønudbetaling kunne ydes ungdomsydelse svarende til kontanthjælp til den unge, indtil der findes en beskæftigelsesmulighed og første lønudbetaling er sket.

Hvis en kommune generelt ikke opfylder kravet om beskæftigelse til unge kontanthjælpsansøgere og giver kontanthjælp i stedet, vil de unge, kunne klage til de sociale klagemyndigheder, og de almindelige regler, der gælder, hvis kommuner ikke overholder lovgivningen, vil kunne bringes i anvendelse.

Da repræsentanterne for LO, KL, SASU, Københavns og Frederiksberg Kommuner og DUF er bekymrede for, at der vil opstå problemer med at fremskaffe et tilstrækkeligt antal kvalitative tilbud til de unge, såfremt kravet om umiddelbar tilbudspligt for kommunerne opretholdes, bør der efter disse repræsentanters opfattelse i lovforslaget indsættes en bestemmelse om retten til kontanthjælp ved manglen på beskæftigelsestilbud.

12. *Refusion af driftsudgifter til ungdomsydelsesordningen*

Det er i de økonomiske beregninger lagt til grund, at kommunerne ud over udgiften til løn til unge ansat på beskæftigelsesprojekter skal kunne anmelde driftsudgifter på op til 20 pct. af lønudgiften til de unge til refusion.

Eksempler på hovedudgiftsarter, der kan være tale om at medtage som driftsudgifter, er nævnt i bemærkningerne, side 6: udgifter til holdformænd, instruktører og materialer. Også nødvendige udgifter til projektvejledere og lokaleleje vil være udgiftsarter, der kan medtages.

Det er fra LO's og de kommunale repræsentanters side blevet anført, at de 20 pct. af lønudgifterne til de unge, som er sat som grænse for refusionsberettigende driftsudgifter i de økonomiske beregninger («overhead»), ikke vil dække de reelle udgifter. Disse repræsentanter finder, at et overhead på 30 pct. vil være mere reelt.

Det er fra Socialministeriets repræsentanters side anført, at de 20 pct.s overhead kan betragtes som et rammebeløb beregnet ud fra samtlige lønudgifter til ungdomsydelsespersoner i kommunen. Når det tages i betragtning, at nogle beskæftigelsespladser vil være »omkostningslette« at skaffe/etablere, ventes gennemsnittet at kunne holdes inden for de 20 pct.s overhead.

Det er også fra Socialministeriets repræsentanters side blevet fremhævet, at finansieringen af ordningen sker dels ved, at Socialministeriet refunderer 50 pct. af de udgifter, der kan anmeldes til refusion, dels ved, at de andre 50 pct. kompenseres ved bloktilskud.

Det må således være udgangspunktet, at det forhandlingsresultat, som de kommunale parter og Finansministeriet/Socialministeriet når i de såkaldte DUT-forhandlinger (DUT = Det Udvidede Totalbalanceprincip), sikrer, at kommunerne kompenseres for de merudgifter, ungdomsydelsesordningen påfører kommunerne. Derved vil ungdomsydelsesordningen være økonomisk neutral for kommunerne.

LO's repræsentanter og de kommunale repræsentanter har desuden anført, at de administrative udgifter ved ordningen er uafklarede.

Fra Finansministeriets og Socialministeriets repræsentanters side er det påpeget, at der også er administration forbundet med alternativet til ungdomsydelse, nemlig kontanthjælp, og at det desuden anerkendes, at udgifter til projektvejledere, der i et vist omfang kan varetage administrative opgaver, kan indgå i de refusionsberettigende driftsudgifter.

Endelig er det et fast princip, at administrative konsekvenser på det kommunale udgiftsområde – såvel mindre- som merudgifter – normalt ikke er omfattet af DUT-princippet. Det skyldes, at administrative konsekvenser beror på kommunernes opgavevaretagelse og derfor er meget vanskelige at afgrænse og usikre at opføre.

LO, KL, SASU, Københavns og Frederiksberg Kommuner og DUF ønsker at præcisere,

at der ikke er nogen viden om de reelle drifts- omkostninger og administrative omkostninger. Det skal endvidere som tidligere nævnt understreges, at en gennemførelse af L 150 sandsynligvis vil nødvendiggøre en omprioritering af ressourceanvendelsen fra de 20–30-årige på beskæftigelsesprojekter under L 293 til indsatsen over for de 18–20-årige. Der er således fare for, at en gennemførelse af L 150 vil kunne medføre, at kvaliteten i de samlede tilbud for unge ledige mindskes.

De nævnte organisationer understreger, at der bør være tilstrækkelige midler til en kvalitetssikring af tilbudene.

Udvalget foreslår, at der foretages en nærmere præcisering med hensyn til refusion af driftsudgifter i lovtæksten.

Desuden skal uddannelsestilskuddet nærmere præciseres, samtidig med at det foreslås, at tilskuddet bliver en ramme, jf. pkt. 5.

13. *Ungdomsydelse i tilfælde af den unges flytning*

Hvis den unge flytter til en ny kommune i løbet af ungdomsydelsesperioden – f.eks. efter 2 måneders forløb – har den unge ret til at få dækket den resterende del af 5-månedersperioden ved et beskæftigelsestilbud fra den nye opholdskommune.

Det økonomiske mellemværende mellem fraflytnings- og tilflytningskommunen skal afgøres ud fra bistanndslovens almindelige opholds- og betalingskommuneregler, der også finder anvendelse på ungdomsydelsesordningen. Den eneste pligt for fraflytningskommunen vil derfor kunne være, at man skal refunderere tilflytningskommunens udgifter.

14. *Videreudvikling af lovforslaget, så også andre aldersgrupper tilgodeses*

I fremsættelsestalen anførte socialministeren, at forslaget om ungdomsydelse i første omgang skal gælde unge under 20 år. Heri ligger en tilkendegivelse af, at det på grundlag af de erfaringer, der indvindes i perioden indtil udgangen af 1991, bør overvejes at udvide ordningen til flere årgange.

LO, KL, SASU, Københavns og Frederiksberg Kommuner og DUF ønsker at pege på, at der er behov for en indsats, der omfatter alle unge, hvorfor der i forbindelse med gennemførelsen af L 150 bør fastlægges nærmere princip-

per og tidsterminer for en handlingsplan, der inden for en meget kort tidshorisont udvider indsatsen til bekæmpelse af ungdomsarbejdsløsheden til den samlede ungdomsgruppe.

15. *Udvidelse af kommunalfuldmagten for at give flere beskæftigelsesmuligheder*

L 150 er udformet ud fra en forudsætning om, at de gældende regler om kommunalfuldmagtens grænser skal være gældende.

LO's og DUF's repræsentanter finder, at mulighederne for at udvikle og iværksætte beskæftigelsestilbud med en vis kvalitet bl.a. er afhængige af en udvidelse af en kommunalfuldmagt.

DA's repræsentanter i udvalget må afvise, at ordningens succes vil afhænge af en udvidelse af kommunalfuldmagten. Det er tværtimod DA's repræsentanters opfattelse, at kommunalfuldmagten må siges generelt at fungere tilfredsstillende med den nuværende afgrænsning.

Spørgsmålet om kommunalfuldmagtens grænser hører under Indenrigsministeriets område.

Udvalget vil i sit videre arbejde følge spørgsmålet om, hvorvidt der er beskæftigelsesmuligheder i ungdomsydelsesordningen, som bremses på grund af kommunalfuldmagtens grænser.

16. *Udskydelse af lovens ikrafttræden*

Ungdomsydelsesordningen er ifølge lovforslag L 150 foreslået at skulle træde i kraft den 1. juli 1990.

Det er udvalgets opfattelse, at der bør ske en udskydelse af lovens ikrafttræden, således at kommunerne får bedre tid til at klare ordningens administrative tilrettelæggelse og til at fremskaffe det nødvendige antal beskæftigelsestilbud inden for et bredt spektrum.

Udvalget finder, at disse hensyn taler for, at ikrafttrædelsestidspunktet i hvert fald udskydes til 1. september 1989.

Denne udskydelse vil samtidig for 1989 have den virkning, at unge, der har fået plads inden for uddannelsessystemet ved studieårets start pr. 1. september, ikke bliver inddraget under ungdomsydelsesordningen.

Herudover har udvalget drøftet et forslag om, at lovens ikrafttræden udskydes til 1. januar 1990.

Dette forslag er begrundet med, at der i forbindelse med forliget om nye overenskomster på det kommunale arbejdsmarked er åbnet mulighed for at fastsætte en projektløn fra 1. januar 1990 for unge i beskæftigelsesprojekter. Formuleringen i forhandlingsresultatet er, at parterne er »enige om med virkning fra 1. januar 1990 at søge gennemført en projektløn (svarende til garantibetalingen på det private arbejdsmarked)«. Samtidig kan der også åbnes mulighed for at forhandle om deltidsansættelse.

Hvis projektlønnen bliver en realitet allerede fra 1. januar 1990, kan man undgå nogle overgangsproblemer (bl.a. tilpasning af arbejdstimetallet for de unge) i forbindelse med den nye lønsats ved at udskyde starten af ungdomsydelsesordningen. Men disse overgangsproblemer skal dog under alle omstændigheder løses for dem, der er i gang med et beskæftigelsesprojekt.

Udvalget er opmærksomt på, at det i forbindelse med aftalerne om finansloven for 1989 har været en forudsætning, at ordningen skulle træde i kraft i 1989.

Uanset lovens endelige udformning vil repræsentanterne for LO, KL, SASU, Københavns og Frederiksberg Kommuner og DUF anbefale, at loven tidligst træder i kraft den 1. januar 1990 af hensyn til den nødvendige forberedelse af lovens administration.

Det er DA's repræsentanters opfattelse, at diskussionerne i udvalget giver anledning til at antage, at et ikrafttrædelsestidspunkt som den 1. september 1989 vil være realistisk. DA's repræsentanter ser ingen grund til at udsætte ordningen til 1990, idet en indførelse af en projektløn vil være et generelt problem for samtlige beskæftigelsesordninger.

Socialministeriets repræsentanter har henvist til, at det er et led i forliget om finansloven for 1989, at der i dette finansår udnyttes en bevilling til en ungdomsydelsesordning for de under-20-årige.

17. *Lempelse af overgangsordningen*

Den foreslåede overgangsordning i lovforslagets § 3 går ud på, at unge, der er kommet ind i kontanthjælpssystemet og er under 20 år ved lovens ikrafttræden, også skal omfattes af ordningen.

Repræsentanterne for de kommunale organisationer har peget på, at overgangsordningen

vil kunne give kapacitetsproblemer for kommunerne, når der straks ved lovens ikrafttræden skal gives beskæftigelsestilbud også til den gruppe af de under-20-årige, der modtager kontanthjælp.

Udvalget foreslår derfor, at der gennemføres en mere glidende overgangsordning, således at de unge kontanthjælpsmodtagere under 20 år gradvis bliver taget ind i ungdomsydelsesordningen.

Overgangsordningen foreslås udformet således, at unge under 20 år, der ved lovens ikrafttræden er kommet ind i kontanthjælpssystemet, *senest 6 måneder* efter lovens ikrafttræden skal have et beskæftigelsestilbud, hvis de ikke er fyldt 20 år inden da (i stedet for straks ved lovens ikrafttræden).

18. Udvalgets videre arbejde med opfølgning af ungdomsydelsesordningen

Udvalget har ifølge sit kommissorium til hovedopgave at følge udviklingen i ungdomsydelsesordningen med henblik på udarbejdelse af forslag til revision af ordningen inden udgangen af 1991.

Den konkrete tilrettelæggelse og prioritering af udvalgets arbejdsopgaver vil være betinget af den endelige lovs udformning.

19. Sammenfatning af udvalgsmedlemmernes synspunkter

LO, DUF, KL, SASU og Københavns og Frederiksberg Kommuner har med interesse deltaget i Ungdomsydelsesudvalgets første arbejdsopgave.

Repræsentanterne for kommunerne, SASU, DUF og LO er enige i hovedsigtet i lovforslaget om ungdomsydelse for unge under 20 år om at sikre de unge, der står til rådighed for arbejdsmarkedet, job eller uddannelse i stedet for kontanthjælp.

Repræsentanterne for kommunerne, SASU, DUF og LO er dog under udvalgsarbejdet blevet overbevist om, at forslaget om ungdomsydelse under hensyn til den økonomiske ramme, som det har været muligt at afse til forslaget, ikke giver mulighed for at iværksætte kvalificerede forløb, der kan sikre den unge en ordinær placering på arbejdsmarkedet eller i en erhvervskompetencegivende uddannelse.

Ovennævnte repræsentanter finder det nødvendigt at etablere en mere sammenhængende

plan til sikring af unges job- og uddannelsesmuligheder.

KL og SASU har på denne baggrund fremlagt forslag om en ungdomspraktikordning for kontanthjælpsmodtagere under 20 år i stedet for ungdomsydelse.

Forslaget fra de to foreninger er optaget som bilag 4 til rapporten.

Repræsentanterne for Dansk Arbejdsgiverforening vurderer lovforslaget om indførelse af en ungdomsydelse positivt.

Forslagets grundlæggende tanke, at tilbyde beskæftigelse til unge, som søger kontanthjælp på grund af ledighed, må betegnes som en vigtig socialpolitisk nyorientering.

Det er efter Dansk Arbejdsgiverforenings opfattelse vigtigt, at den ledige unge aktiveres så hurtigt som praktisk muligt, evt. efter en visitationsperiode på 14 dage.

DA anser primært tilbudet til den ledige unge som et tilbud om »jobtræning«, hvoraf følger, at uddannelseselementet i denne ordning generelt må betragtes som værende af sekundær betydning.

I betragtning af, at der er tale om jobtræning/forsøg på indslusning på arbejdsmarkedet, finder Dansk Arbejdsgiverforening det uheldigt, at ordningen må baseres på overenskomstmæssig aflønning med den følge, at tilbudet vil blive på halv tid. Da der som oftest ikke vil være tale om normalt arbejde, finder DA referencen til normale overenskomster urealistisk.

DA håber derfor, at man under det videre tekniske arbejde med lovforslaget vil kunne finde frem til en ordning, som medfører, at der kan blive tale om en realistisk aflønning, samtidig med at tilbudet baseres på normal arbejdstid under hensyntagen til de i ordningen indbyggede uddannelsesmæssige og vejledningsmæssige elementer.

De statslige repræsentanter fastholder, at lovforslaget om ungdomsydelse vil være et gavnligt supplement til den aktiverende og forebyggende indsats.

Disse repræsentanter finder, at det er vigtigt, at indsatsen sker meget hurtigt og så vidt muligt straks ved de unges henvendelse om kontanthjælp.

Der er imidlertid nogle af de kommentarer til lovforslaget i den form, hvori det er fremsat, som er indkommet før og under udvalgsarbej-

det, der efter disse repræsentanters opfattelse giver anledning til at foreslå ændringsforslag til lovforslaget.

Disse repræsentanter finder, at ændringsforslag bør fremsættes med hensyn til følgende punkter:

Det bør fastslås, at tilbud om aktiviteter, der kan finansieres af de midler, som kommuner og amtskommuner skal afsætte i henhold til lov om beskæftigelsesmuligheder for unge m.v., skal kunne træde i stedet for ungdomsydelsen på de hidtil gældende vilkår. Det er en forudsætning, at pågældende kan starte i den alternative aktivitet hurtigt efter henvendelsen om hjælp.

Der bør åbnes mulighed for, at der bliver 2 ugers frist for kommunerne til at finde beskæftigelse fra tidspunktet for den unges henvendelse. Det betyder naturligvis ikke, at kommuner, der kan finde beskæftigelsestilbudene hurtigere, skal vente i 2 uger.

Det bør foreslås, at der i tiden indtil første lønudbetaling kan udbetales ungdomsydelse beregnet efter reglerne i bilstandslovens § 37. Dette forslag er begrundet i, at der er behov for et forsørgelsesgrundlag indtil første lønudbetaling, og i udtalelser fra bl.a. Københavns og

Frederiksberg Kommunerens repræsentant om, at lønforskud er uhensigtsmæssigt.

Der bør også foreslås en bestemmelse, der fastslår kommunernes rådgivnings- og vejledningsforpligtelse, og i bemærkningerne til dette ændringsforslag bør det fremhæves, at der ikke hermed tilsigtes opbygning af nye vejledningsorganer eller lignende, og at der skal ske koordinering af de eksisterende relevante vejledningsindsatser.

L 150's finansieringsbestemmelse bør foreslås ændret således, at det fastslås, at driftsudgifter kan anmeldes til refusion inden for en grænse på 20 pct. af lønudgifterne til de unge i ungdomsydelsesordningen i pågældende kommune. Der bliver således tale om et rammebeløb.

Desuden bør det foreslås, at det fastslås, at uddannelsestilskud kan ydes med 5 timer pr. uge, og at også dette tilskud skal have karakter af en ramme.

Endelig bør der foreslås en ændring med hensyn til ordningens ikrafttræden og en lempelse af overgangsordningen, således at de unge, der er i kontanthjælpssystemet ved lovens ikrafttræden, ikke alle med det samme skal have et beskæftigelsestilbud, men senest 6 måneder efter lovens ikrafttræden.

SOCIALMINISTERIET

Marts 1989

Bilag 1

Kommissorium for Udvalget vedrørende ungdomsydelsesordningens beskæftigelses- og uddannelsesmuligheder samt koordinering af indsatsen over for ungdomsarbejdsløsheden

Med henblik på en styrkelse af indsatsen mod ledighed blandt unge nedsætter regeringen et udvalg med repræsentanter for Arbejdsministeriet, Undervisnings- og Forskningsministeriet, Kulturministeriet, Finansministeriet, Socialministeriet, Kommunernes Landsforening, Sammenslutningen af Sociale Udvalg, Københavns og Frederiksberg Kommuner (i fællesskab), Landsorganisationen i Danmark, Dansk Arbejdsgiverforening og Dansk Ungdoms Fællesråd. Socialministeren udpeger formanden for udvalget.

Udvalgets hovedopgave er en opsamling af de administrative og praktiske erfaringer ved gennemførelsen af ungdomsydelsesordningen. Herunder kan indgå vejledning og støtte til kommunerne, f.eks. udarbejdelse af idékatalog over de beskæftigelsesmæssige muligheder.

Udvalgets første opgave er at uddybe – evt. komme med ændringsforslag til – lovforslaget om indførelse af ungdomsydelse for unge under 20 år, der søger kontanthjælp efter bistandsloven på grund af ledighed, i lyset af de nedennævnte hensyn.

Udvalget skal fremlægge forlag herom senest den 30. april 1989.

Derefter skal udvalget følge udviklingen i ungdomsydelsesordningen med henblik på forslag til revision inden udgangen af 1991.

Udvalget skal sikre sammenhæng og perspektiv i indsatsen inden for Socialministeriets, Arbejdsministeriets, Undervisnings- og Forskningsministeriets og Kulturministeriets områder i koordinering med den kommunale ungdomsindsats. Der skal herunder særligt lægges vægt på forslag til kompetencer og procedurer, der sikrer kvalitet og koordinering af den samlede indsats på såvel centralt som regionalt og lokalt plan. I den forbindelse bør udvalget overveje sikring af konkrete muligheder for kobling mellem arbejde og uddannelse i indsatsen i tilknytning til en integreret vejledningsindsats.

Udvalget kan endvidere overveje, hvorvidt der er områder i en koordineret indsats omkring beskæftigelses- og uddannelsesmuligheder for unge, der ikke behandles i eksisterende udvalg. Udvalget kan foreslå sådanne områder inddraget i eksisterende udvalgsarbejder eller foreslå nye udvalg nedsat.

Socialministeriet stiller sekretariatsbistand til rådighed for udvalget. De fire øvrige ministerier forudsættes at yde bistand efter behov.

Bilag 2

SOCIALMINISTERIET

Den 29. marts 1989

Oversigt over medlemmer af Udvalget vedrørende ungdomsyddelsesordningens beskæftigelses- og uddannelsesmuligheder samt koordinering af indsatsen over for ungdomsarbejdsløsheden

Kontorchef Hans-Georg Nielsen, Dansk Arbejdsgiverforening

Cand.scient.pol. Niels Lunde Pedersen, Dansk Arbejdsgiverforening

Konsulent Niels Lykke, Landsorganisationen i Danmark

Konsulent Andy Andresen, Landsorganisationen i Danmark

Beskæftigelseskonsulent Ole Durafour, Kommunernes Landsforening

Vicekontorchef Christian Winther, Sammenlutningen af Sociale Udvalg

Kontorchef Niels Larsen, Københavns og Frederiksberg Kommuner

National konsulent Dorte Jeppesen, Dansk Ungdoms Fællesråd

Sekretær Ane Kathrine Lærkesen, Kulturministeriet

Fuldmægtig Helle Kufahl, Arbejdsministeriet

Fuldmægtig Hanne D. Nielsen, Undervisnings- og Forskningsministeriet

Sekretær René Ansbøl, Finansministeriet
Afdelingschef Adam Trier (formand), Socialministeriet

Kontorchef Birthe Frederiksen, Socialministeriet

Sekretærer for udvalget: Fuldmægtig Niels Bülow, Socialministeriet, fuldmægtig Kirsten Geisler, Socialministeriet

SOCIALSTYRELSEN

Bistandskontor I

14. april 1989

Stikprøveundersøgelse i 14 udvalgte kommuner om kommunernes praksis vedrørende udbetaling af kontanthjælp i ferieperioden til unge, der venter på at begynde den egentlige uddannelse

Tilfælde, hvor kommunen opfatter det som et stort problem, at der udbetales kontanthjælp i venteperioden, indtil den unge skal starte på sin uddannelse.

2 ud af 14 kommuner oplyste, at det var et stort problem, at der skulle udbetales kontanthjælp i venteperioden, indtil de unge skulle starte på deres uddannelse. Begge kommuner havde antalmæssigt mange unge inden for denne kategori. Begge kommuner ville anslå det til 20-40 unge pr. sommerperiode. Den ene kommune kunne trods antallet af kontanthjælpssøgende unge ikke få besat sommerferiejob i kommunen. Begge kommuner var meget tilfredse med lovforslaget om indførelse af ungdomsydelse.

Tilfælde, hvor kommunen ikke opfatter det som et stort problem, at der udbetales kontanthjælp i venteperioden, indtil den unge skal starte på sin uddannelse.

9 ud af 14 kommuner oplyste, at det ikke var et stort problem, at der skulle udbetales kontanthjælp i venteperioden, indtil de unge skulle starte på deres uddannelse. 8 kommuner gav udtryk for, at de havde nogle unge inden for denne kategori hvert år, men antalmæssigt var det få. Disse sager var ikke økonomisk belastende, og flere kommuner oplyste, at det var »glatte« sager. En af de 9 kommuner havde dog haft 209 unge i 1988 inden for kategorien, men opfattede ikke dette som noget problem, idet de pågældende ikke havde andet forsørgelsesgrundlag.

En af kommunerne oplyste, at det var almindeligt, at de unge i kommunen havde sommerjob. Man havde kun 2-3 unge pr. år, der ikke tog sommerjob.

2 af kommunerne oplyste, at lovforslaget om indførelse af ungdomsydelse ikke stemmer med de »dybeste« intentioner i socialpolitikken om at sikre de unge job, sådan at de ikke bliver hængende i bistandssystemet. De unge, som forslaget er rettet mod, er »svingørsklienter«, som er ude af systemet efter 2-3 måneder. Kommunerne fremhævede, at unge i 18-19-årsalderen lever et selvstændigt liv med husleje og andre økonomiske forpligtelser hængende over sig. Kommunerne var overbeviste om, at disse unge ville tage imod beskæftigelsestilbudene og forlade jobbene igen efter 2-3 måneder, når uddannelsesinstitutionerne åbnede efter ferien.

Flere af de 9 kommuner fremhævede, at dette forslag ikke hjalp de »tunge« unge, som man i forvejen ikke havde tilstrækkelige ressourcer til at hjælpe effektivt.

En af kommunerne kunne ønske sig, at job først skulle tilbydes de unge efter 3-6 måneder på kontanthjælp.

Tilfælde, hvor kommunen opfatter det som et problem, at der udbetales kontanthjælp i venteperioden, indtil den unge skal starte på sin uddannelse.

En af de 14 kommuner oplyste, at man var »glad« for lovforslaget om ungdomsydelse. Kommunen havde ikke ret mange unge, der modtog kontanthjælp i perioden, indtil den egentlige uddannelse begyndte.

Tilfælde, hvor kommunen ikke udbetaler kontanthjælp i venteperioden, indtil den unge skal starte på sin uddannelse.

2 af de 14 kommuner oplyste, at der ikke udbetales kontanthjælp til unge, der eksempelvis

havde afsluttet gymnasium eller handelsskole og derefter skulle påbegynde den egentlige uddannelse efter ferien. Man betragtede disse unge som værende i fortsat uddannelse.

Den ene kommune oplyste, at man havde store problemer med den »tunge« gruppe af unge bistandsklienter og i høj grad manglede ressourcer til at gøre noget for gruppen.

SOCIALSTYRELSEN

Bistandskontor 1

14. april 1989

Bilag 1

Liste over de udvalgte 14 kommuner, der har medvirket i telefonrundspørgeundersøgelsen om kommunernes praksis vedrørende udbetaling af kontanthjælp i ferieperioden til unge, der har forladt eksempelvis gymnasium eller handelsskole:

Søllerød, Frederiksværk, Stenløse, Gundsø, Nakskov, Åkirkeby, Tønder, Kolding, Struer, Ribe, Viborg, Odense, Holbæk, Århus.

Bilag 4

KOMMUNERNES LANDSFORENING

18. april 1989

Forslag om en »ungdomspraktikordning for kontanthjælpsmodtagere« i stedet for »ungdomsydelse«

1. Forslag om ungdomsydelse

Socialministerens forslag til en ungdomsydelse mod ledighed er af landsforeningen blevet kritiseret på bl.a. følgende punkter:

- der er tale om en vis bekymring for, om kommunerne kan skaffe det tilstrækkelige antal beskæftigelsestilbud,
- princippet om individuel deltid er uhensigtsmæssigt,
- den økonomiske ramme for at yde uddannelse ved siden af arbejdet er for lille,
- ikke alle bør være omfattet, da en stor gruppe sædvanligvis er ude af systemet inden 3 måneder.

2. Forslag til rammerne for en »ungdomspraktik for kontanthjælpsmodtagere under 20 år«

For at undgå de uheldige virkninger af en passiv tilværelse skal unge under 20 år, der søger kontanthjælp på grund af ledighed, deltage i ungdomspraktik hos en privat eller offentlig arbejdsgiver.

Kommunen er forpligtet til at tilbyde en praktikplads senest 2 måneder efter den unges første henvendelse. Kommunen kan fritage unge, f.eks. fordi de afventer påbegyndelsen af et arbejde eller en uddannelse.

Praktikken er normalt på 3 måneder og kan i særlige tilfælde forlænges til 5 måneder.

Praktikanten følger arbejdspladsens normale ugentlige arbejdstid.

I praktikperioden indlægges uddannelse på sammenlagt op til 180 timer.

Da der er tale om praktik, kan hverken arbejdsgiveren eller den unge forudsætte de forpligtelser og den løn, som følger af et normalt arbejdsforhold. Til gengæld lægges vægt på et personlighedsudviklende og kvalificerende perspektiv.

Praktikanten modtager den normale kontanthjælp for henholdsvis udeboende og hjemmeboende under 23 år.

For at motivere de unge til at deltage i de indlagte uddannelsesforløb udbetales en deltagergodtgørelse svarende til kursusgodtgørelsen under EIFU-kurser (erhvervsintroducerende kurser for unge). Kun halvdelen af godtgørelsen fratrækkes i kontanthjælpen.

Såvel under som efter praktikperioden kan kommunen beslutte at overføre den unge til en beskæftigelsesforanstaltning (efter loven om beskæftigelsesmuligheder for unge).

Hensigten med ungdomspraktikken er at give den unge og kommunen mulighed for på kvalificeret måde at tage stilling til, hvilke yderligere foranstaltninger der evt. skal iværksættes efter ungdomspraktikken med henblik på en ordinær placering på arbejdsmarkedet eller i erhvervskompetencegivende uddannelse.

Praktikpladser skal så vidt muligt anvises i overensstemmelse med de unges ønsker og på private arbejdspladser. Der kan dog etableres praktik på offentlige arbejdspladser og særlige praktikprojekter.

3. Forslag til supplerende initiativer

Som supplement til de eksisterende ordninger og den nævnte ungdomspraktikordning foreslås:

- initiativer for at fremskaffe lære- og praktikpladser til de mange, som ikke har eller kan få plads,
- at de nye social- og sundhedsuddannelser, som der for tiden arbejdes med i Perspektivudvalget vedrørende fremtidens social- og sundhedsuddannelser, sættes i kraft ved årsskiftet 1990-91, hvilket forudsætter tilslutning til forslaget i efteråret 1989.

SOCIALMINISTERIET

Socialministeriets kommentar til Kommunernes Landsforenings og Sammenslutningen af Sociale Udvalgs forslag om ungdomspraktik for kontanthjælpsmodtagere under 20 år

a. Forslaget om ungdomspraktik

Målgruppen for forslaget om ungdomspraktik er principielt den samme som i L 150, dvs. unge under 20 år, som søger kontanthjælp på grund af ledighed.

Forslaget går ud på, at kommunerne skal have pligt til at tilbyde disse unge en praktikplads senest 2 måneder efter den unges første henvendelse.

Unge, der f.eks. venter på at starte i arbejde eller uddannelse, kan »fritages«.

Praktikpladserne kan være hos en privat eller offentlig arbejdsgiver.

Perioden skal normalt være 3 måneder med mulighed for forlængelse til 5 måneder.

Praktikanten følger den normale arbejdstid på arbejdspladsen.

I praktikperioden lægges uddannelse på i alt 180 timer.

De unge får kontanthjælp med de almindelige satser i praktikperioden, dvs. typisk »ungesatserne«:

Hjemmeboende	1.833 kr. pr. måned
Udeboende	3.000 kr. pr. måned

Dette er faste ydelser, der skal dække underhold og for de udeboende også boligudgifter.

Under uddannelsen udbetales deltagergodtgørelse svarende til EIFU-satsen på 686 kr. pr. uge. Kun halvdelen fratrækkes i kontanthjælpen, jf. reglen i bistandslovens § 38, stk. 7.

b. Socialministeriets repræsentanternes kommentarer

Selv om forslaget om ungdomspraktik tilstræber en aktivering af de unge kontanthjælpsansøgere/-modtagere, finder Socialministeriets repræsentanter ikke at kunne tilslutte sig den foreslåede ordning.

Det er navnlig på 3 punkter, disse repræsentanter finder modellen mindre hensigtsmæssig end den ordning, der er foreslået i L 150.

For det første finder Socialministeriets repræsentanter, at den forebyggende effekt, der ligger i, at de unge kommer i beskæftigelse meget hurtigt – helst straks – mindskes væsentligt ved at udskyde pligten til at finde beskæftigelse/praktik til 2 måneder efter henvendelsen. I denne periode kan den unge vænne sig til en passiv tilværelse på kontanthjælp.

For det andet finder Socialministeriets repræsentanter det uheldigt, at kommunerne kan »fritage« unge, der venter på at starte i arbejde eller uddannelse, for praktikken.

Dette vil kunne bringe aktiveringen af de andre unge i miskredit, jf. brugen af ordet »fritage«, der automatisk vil sætte beskæftigelsen/praktikken i et ubehageligt lys.

Dette vil være overordentlig beklageligt i betragtning af, at de allerfleste meldinger fra kommuner, der gør en aktiverende indsats, går ud på, at de unge er glade for at komme i gang med et arbejde.

For det tredje finder disse repræsentanter, at det er af væsentlig betydning set ud fra et forebyggelsessynspunkt, at de unge får løn og ikke kontanthjælp, når de er i beskæftigelse.

Det findes ikke rimeligt, at f.eks. en ung hjemmeboende skal arbejde på fuld tid til 1.833 kr. pr. måned.

Det betyder noget for selvværdsfølelsen for de fleste, jf. diskussionen om »A-, B- og C-hold«.

Socialministeriets repræsentanter er imidlertid enige i, at specielt praktik hos private arbejdsgivere er en nyttig og hensigtsmæssig foranstaltning, men finder, at denne bør etableres efter reglerne i lov om beskæftigelsesmulighe-

der for unge m.v., jf. § 13, stk. 4. Det er der mulighed for efter L 150.

DANSK UNGDOMS FÆLLESRÅD

Bilag 6

Handlingsplan til afskaffelse af ungdomsarbejdsløshed

Ungdomsarbejdsløsheden har siden midten af 70'erne været det væsentligste politiske problem for de unge. Og for mange unge er deres største sociale problem ledighed.

Der er derfor brug for, at Folketinget snarest tager initiativ til en samlet indsats mod ungdomsarbejdsløsheden. Det bør ske gennem en koordineret indsats på tværs af ministerier og forvaltninger lokalt. Her tænkes bl.a. på kultur-, social-, undervisnings- og arbejdsmarkedsområdet.

Der må snarest fremsættes forslag til ændringer og koordination af: Lov om beskæftigelsesmuligheder for unge, lov om social bistand samt lov om erhvervsuddannelserne.

Ændringerne i disse love skal ske på baggrund af en handlingsplan. Handlingsplanen udarbejdes af et ungdomsarbejdsløshedsudvalg.

Handlingsplanen skal hvile på følgende principper:

1. Alle unge sikres ret til en kompetencegivende ungdomsuddannelse. For unge ledige skal denne ret udmøntes på samme måde, som generelt er gældende for langtidsledige på arbejdsløshedsdagpenge.
2. Alle unge sikres ret til et arbejdstilbud, såfremt deltagelse i uddannelse har været forsøgt eller er afsluttet. Der bør lægges vægt på vejledning og motivering af den enkelte unge ud fra dennes særlige forudsætninger.
3. Alle unge har pligt til at tage imod tilbud om uddannelse eller arbejde, men alle unge har ret til flere forskellige rimelige uddannelses- eller beskæftigelsestilbud.

For særligt belastede unge kan der dispenseres, således at de ikke rammes økonomisk, såfremt de må afvise at tage imod et tilbud.

4. Retten og pligten til arbejde og uddannelse udmøntes på vilkår, som i øvrigt er gælden-

de inden for området. Der bør dog åbnes for, at de forskellige vilkår for arbejde og uddannelse kan kombineres.

5. Den enkelte kommune gives større frihed til at udfylde handlingsplanens forskellige elementer. Der skal åbnes for kombinerede uddannelses- og beskæftigelsesprojekter, ligesom offentlig produktion skal fremmes.
6. Der bør centralt, regionalt og lokalt skabes større sammenhæng i erhvervs-, arbejds-, uddannelses- og socialpolitikken i relation til unges behov og ønsker til arbejde og uddannelse. En øget koordinering vil give større perspektiv i beskæftigelsesindsatsen. Endvidere forventes det, at en omorganisering af den nuværende indsats på længere sigt vil føre til en bedre ressourceudnyttelse.
7. Den enkelte kommune skal forpligtes til at indgå i et samarbejde med arbejdsmarkedsnævn, arbejdsmarkedets parter og repræsentanter for de unge i lokalområdet.

Der etableres endvidere lokale ungdomsteam med repræsentanter for ungdomsvejledningen, arbejdsformidlingen, social- og sundhedsforvaltningen, uddannelsesinstitutionerne, beskæftigelsessekretariatet, ungdomsråd og fælles elevråd.

Bemærkninger

Det er væsentligt, at *uddannelsesperspektivet* opprioriteres i forhold til det seneste lovforslag om ungdomsydelse. Endvidere bør der i forbindelse med udarbejdelse af en handlingsplan foretages en grundigere *analyse* af de nuværende beskæftigelsesinitiativer, herunder bl.a. indhold, finansiering, organisering og udslusningseffekt.

En sådan analyse må kombineres med en kortlægning af arbejdsmarkedets behov for kvalifikationer samt en beskrivelse af social- og beskæftigelsespolitikken lokalt. Endelig er det

væsentligt at inddrage *unges* idéer og ønsker til fremtidens arbejdsliv.

Det er DUF's opfattelse, at der er behov for mere fleksible ordninger, som giver både faglige og almene kvalifikationer. Der bør udvises stor opfindsomhed i udvikling af nye initiativer.

En løsning på ungdomsarbejdsløsheden er efter DUF's opfattelse dels flere unge i uddannelse og udvikling af nye meningsfulde arbejdsopgaver, dels en bedre fordeling af det nuværende arbejde, bl.a. ved indførelse af kortere arbejdstid og mere fleksible orlovsordninger.

DUF foreslår konkret, at retten til uddannelses- og jobtilbud for ledige kontanthjælpsmodtagere under 30 år indføres gradvis efter følgende tidsplan:

18-19-årige: Retten igangsættes pr. 1/7 1989

20-24-årige: Retten igangsættes pr. 1/7 1990

25-30-årige: Retten igangsættes pr. 1/1 1991

I socialministerens forslag til lov om ændring af lov om social bistand (L 150) indføres uddannelsesretten, således at den er gældende ved lovens ikrafttræden. Det foreslås endvidere, at der nedsættes et særligt ungdomsarbejdsløshedsudvalg, der udarbejder et handlingsprogram for en samlet indsats for alle unge ledige under 30 år.

Ungdomsarbejdsløshedsudvalg

Udvalget bør foretage det nævnte kortlægningsarbejde over erfaringer med den hidtidige indsats og på baggrund heraf fremlægge forslag til nødvendige lovændringer.

Udvalget bør nedsættes snarest.